1886 HUSZADIK ÉVFOLYAM. 261. SZÁM. BUDAPEST, HÉTFŐ, SZEPTEMBER 20.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI UTCZA 6. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . . . 20 frt. | Egy negyedévre . 5 frt.
Egy fél évre . . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 30 kr. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára helyben 6 kr., vidéken 7 kr.

EGYETÉRTÉS

KIADÓ-HIVATAL:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI UTCZA 6. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Bécsben: Főügynökségünk: Stern Móritz hirdetési irodája, I. Wollzeile Nr. 22.
Oppelik A., I. Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolf, I., Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és Társa, I., Wollzeile Nr. 12.
Dukes Miksa, I., Riemergasse Nr. 12.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I., Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Párisban: R. Mosse, 40, r. Notre-Dame-d.-Vict.
Agence Havas (place de la Bourse).

Budapest, szeptember 19.

Katkovnak, az imént dekorált orosz publiczistának a legutóbbi czikke élénken foglalkoztatja a közvéleményt mindenütt. Az orosz hadsereg készültségével kapcsolatban világgá kürtölt ama kijelentése, hogy a Balkán-félszigeten csak az fog történni, a mit Oroszország szükségesnek tart, s hogy az engedmények ideje már lejárt, sok helyen megdöbbentő hatást tett, a mit legjobban bizonyit az, hogy Bécsben ugy, mint Berlinben az officziózus lapok külön czikkekben foglalkoznak vele. Azzal vigasztalják magokat és közönségüket, hogy az orosz kormány hivatalos magatartása sokkal csöndesebb és békésebb, mint ez a lármás, harczias nyilatkozat — mintha azt várnák az orosz kormánytól, vagyis Sándor czártól, vagy legalább Giers urtól, hogy ő álljon ki lármázni, s mintha nem tudnák, hogy ez mindig igy volt: parliamentje nem lévén Oroszországnak, nincs kormánya, mely a nyilvánosság előtt akár békés, akár harczias hangon nyilatkozhatnék; hanem az eseményeket mindig az ilyen sajtó-nyilatkozatok szokták előkésziteni, a melyek, ha a kormány intenczióinak meg nem felelnének, nem is láthatnának napvilágot. S mennyivel inkább áll ez a «nép felvilágositásában» való fáradozásáért kitüntetett Katkov nyilatkozatáról, s mennyire összevág ezzel az a nyilatkozat, melyet Neklyndov szófiai orosz konzul tegnapelőtt tett, világosan kijelentve a bolgár nemzetgyülés képviselőinek, hogy Sándor fejedelem visszatérhetéséről ne is álmodjanak s hogy Oroszország csak akkor fog velök megbékülni, ha mindenben azt teszik, a mit ő akar.

A *német birodalomgyülés* mostani ülésszakára, mint tudjuk, a Nordd. Allg. Zeitung kilátásba helyezte Bismarck herczegnek a bulgáriai kérdésben teendő nyilatkozatát. A külügyi kérdés azonban teljesen lemaradt a rövid ülésszak napirendjéről s a szocziál-demokratáknak sem sikerült azt, mint akarták, egy interpellaczióval szőnyegre hozni. Az ügyrend szerint ugyanis egy interpelláczió benyujtásához harmincz aláirásra van szükség, de mivel ők csak huszonegyen vannak s a még hiányzó aláirásokat egyik ellenzéki töredéktől sem sikerült kieszközölniök, az interpelláczió egyszerüen elmarad. A tegnapi ülésen azonban, mely a lipcsei kis-ostromállapottal foglalkozott, mégis volt némileg érintve a bolgár kérdés, a mennyiben *Vollmar*, pártja számarányáról szólva s kilátásba helyezve, hogy a legközelebbi választások után a szoczialisták ötvenen lesznek, sajnálatát fejezte ki, hogy a bolgár kérdésre vonatkozó interpellácziónak el kell maradnia, annyival inkább, mert az alkalmat nyujtott volna arra, hogy leszámoljanak a *legitimitás* eszméjének ama képviselőivel, kik még a *fejedelem-gyilkolás* ajánlgatásától sem riadnak vissza.

Budapest, szept. 19.

A Bud. Corr. irja: *A külügyi kérdésekben* a képviselőház első ülése alkalmával a miniszterelnökhöz intézett *interpellácziókra vonatkozó válasz* aligha fog előbb megadatni, mielőtt a képviselőház, a megtörtént megalakulás után meg nem kezdte érdemleges tanácskozásait.

A képviselőház elnöksége egyetlen jegyző kivételével a kedden tartandó ülésben ugy fog megválasztatni, mint a hogy az az országgyülés második ülésszaka alatt megalkotva volt. A mérsékelt ellenzék valószinüleg nem fogja *Abrányi* Kornél képviselőt ujra jegyzőnek kijelölni, mert a pártban bevett szokás az, hogy saját részéről minden ülésszak alatt pártja tagjai közül mindig egy másikat hoz a jegyzőségre ajánlatba. (B. Corr.)

A Bud. Corr. irja: Az osztrák kormánytól két nappal azután, hogy tartalmuk az osztrák lapokban vázolva volt, *a függőben levő vámtárgyalások ügyében két jegyzék* érkezett ide és pedig a magyar kereskedelmi miniszter jegyzékének a petroleumvám-kérdést illető részére az osztrák pénzügyminiszter felelt a magyar pénzügyminiszternek, az osztrák kereskedelmi miniszter a magyar kereskedelmi miniszternek az emlitett jegyzék többi részletét illetőleg külön átiratban. Mivel az osztrák kormány eme feleletei nem szolgáltatnak közös alapot a fenforgó ellentétes pontok további tárgyalásához, nem valószinü, hogy egyhamar az osztrák-magyar vámkonferenczia egybeülhet.

VIDÉK.

* **Gyöngyös** városának küldöttsége Csomor Kálmán polgármester vezetése alatt a kormánytól a város VI. osztályu gimnáziumának átvételét s VIII. osztályuvá emelését kéri.

* **Hevesmegye** főispánja *Beöthy* Lajos, mint értesülünk közelebb beadja lemondását, s helyébe *Keglevich* Béla grófot nevezik ki. E hirt, különösen annak második részét fentartással közöljük.

Apponyi Albert gr. beszámolója.

Jászberény, szept. 19.

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

Apponyi Albert gr. Jászberény város orsz. képviselője ma látogatta meg választóit. A délelőtti vonattal érkezett meg. A pályaháznál nagy néptömeg várta, mely viharos éljenzésekkel fogadta. *Elefánti* polgármester üdvözlő beszédet intézett Apponyihoz, a ki röviden válaszolván, megköszönte a szives fogadtatást, mire hosszu kocsisor, lovas banderium s óriási néptömeg kiséretében a városházhoz vonult. Rövid idő multán a városház előtti téren felállitott emelvényen jelent meg, a város előkelősége kiséretében. A harsogó éljenzés lecsöndesülése után Apponyi Albert gr. megkezdte beszámoló beszédét, melyet a közönség élénk figyelemmel hallgatott s gyakran megujuló zajos helyeslésekkel kisért. Apponyi hosszasan foglalkozott a Janszki-ügygyel s a hadsereg kérdésével, továbbá behatóan fejtegette a bolgár kérdést és a keleti politikát. Érdekes volt beszédének az a része is, melyben a párt jelenlegi és jövendőbeli magatartását ismertette s melyben szólott a mérsékelt ellenzéki pártnak a függetlenségi és 48-as párthoz való viszonyáról. A lelkes éljenzéssel fogadott, nagyhatásu beszéd után banket volt, melyen több lelkes felköszöntőt mondtak. Az Apponyi gr. beszámoló beszéde igy hangzik:

Tisztelt választó közönség!

Érzem, hogy midőn önöknek politikai tevékenységemről beszámolok, előbb mintsem az utolsó országgyülési ülésszak eseményeiről beszélnék, szólnom kell azon eseményekről és azon mozgalmakról, melyek az utolsó ülésszak befejezése után történtek és melyek az egész nemzetet izgatottságba hozták. Érzem, hogy tartozom önöknek beszámolni mindenekelőtt arról, hogy minő magatartást követtem azon félreértésekkel és bonyodalmakkal szemben, melyek a hadsereg és nemzet közt előfordultak. (Halljuk!)

Tisztelt választó közönség! Midőn a hadseregnek magas állást elfoglaló egyének részéről részint történtek, részint helyeseltettek oly nyilatkozatok, melyek a magyar közjoggal és a magyar nemzet érzelmeivel ellentétben állanak, akkor kötelességemnek tartottam az országgyülésen felszólalni és abban az interpellaczióban, melyet az ülésszak vége felé Magyarország miniszterelnökéhez intéztem, kifejtettem amaz elveket, melyek szerint a hadseregnek közjogi állása és viszonya nemzetünkhöz megitélendő és megállapitandó.

Két tételből indultam ki. Az egyik egy közjogi tétel, hogy a hadsereg, mint az államnak egyik intézménye, nem képviselhet egy oly közjogi eszmét, mely a hazai közjoggal ellentétben áll. A másik tétel egy politikai tétel; hogy t. i. a hadsereg és különösen az általános védkötelezettség alapján létesült népsereg, a melyben a nemzet összes fiai életüknek egy bizonyos korán át részt venni kötelesek, nem táplálhat oly érzelmeket, ebben nem szabad oly szellemnek léteznie, mely a nemzetnek érzelmeivel ellentétben áll.

E két tételt fejtettem ki azon interpellácziómban, hozzá tevén, hogy én több oly okokból, melyeket most itt kifejteni nem szükséges, mert ez a programm nem mai keletü, hanem azt politikai pályámnak kezdete óta vallom, hogy a közös hadsereget mint intézményt fenntartani óhajtom, de egyszersmind kivánom, hogy az döntő köreinek felfogásában a magyar közjog és egész szellemében a magyar nemzeti érzelemmel harmóniába hozassék és az ezen összhangot megzavaró tények megtoroltassanak és meggátoltassanak. (Élénk helyeslés.) Ez volt azon álláspont, t. választó közönség, melyet én, midőn az országgyülési ülésszak vége felé ama komoly események felmerültek, kifejtettem. Es ezen állásponttól egy lépésnyire, egy hajszálnyira sem balra, sem jobbra azóta el nem tértem, el nem térek és el sem is fogok térni. (Élénk éljenzés.) Nem tértem el balra és azért nem vettem és nem vehettem részt azon népgyülési mozgalmakban, melyek a függetlenségi párt vezérférfiainak részéről, az ő álláspontjukból egész jogosan és helyesen, megindittattak az utolsó katonai személyváltozások folytán. Nem vehettem részt, egész őszintén és nyiltan kimondom, azért mert ezen mozgalmak másra nem vezethettek, mint a közös hadsereg mint intézmény elleni bizalmatlanság és ellenszenv terjesztésére és a közös hadsereg megszüntetésének követelésére.

Már most, t. választó közönség, én igen jogosnak ismerem el azt, hogy a ki ezen tételt mint programmot vallja, annak megvalósitása czéljából az agritácziónak terére is lépjen.

De másrészt a függetlenségi pártnak minden méltányosan gondolkozó tagja szintoly helyesnek és csak logikailag következetesnek fogja elismerni, hogy a ki pedig ezt nem vallja programmul, nem vehet részt oly agitácziókban, melyek, ha nem is kitüzött czéljaikban, de eredményeikben másra, mint ezen érzelem meggyökereztetésére és terjesztésére nem vezethetnek. (Helyeslés.) Azért mondom, hogy nem tértem el az országgyülésen általam kifejtett, most önök előtt ismételt állásponttól balra.

De nem tértem el attól egy hajszálnyira jobbra sem. A nyári idény alatt, midőn én a távol külföldön időztem, midőn a dolog természete szerint alkalmam nem lehetett nyilatkozni, — több hirlap és különösen oly hirlapok, melyek a félhivatalos sugalmaztatásnak hirében állanak, váltig hozták azon hirt, hogy én bizalmasan döntő és illetékes körök előtt meghátráltam azon állásponttól, melyet az országgyülésen a legutóbbi ülésszak vége felé kifejtettem, hogy én akkor kimondott szavaimat, melyekben a nemzeti érzelemnek és a magyar közjognak sérthetetlenségét kivántam, gyengiteni iparkodtam, hogy azokat félig-meddig visszavontam elmagyaráztam volna, talán holmi kegykeresés czéljából.

Bátran mondhatom, hogy én ugyan hozzá vagyok ahhoz szokva, hogy politikai ellenfeleim az ellenem irányzott küzdelemben a fegyverek kiszemelésében tulságos lelkiismeretességet nem tanusitanak, de még az én politikai pályám alatt ennél arczátlanabb ráfogással nem találkoztam. (Hosszan tartó élénk éljenzés.)

En t. választó közönség, éppen ellenkezőleg, gondoskodtam arról, hogy semmi nemü illetékes tényező előtt titok ne legyen az, hogy azokból a követelményekből, melyeket a nemzeti érzelem és nemzeti közjog sérthetlenségére nézve az országgyülési ülésszak vége felé a hadsereg kérdésében formuláztam, egy hajszálnyit, egy szemérnyit semmi körülmény közt nem engedek (Zajos éljenzés.) Mert t. választó közönség ha áll is az, hogy ama párt, melyhez tartozni szerencsém van és annak keretében magam is abból a czélból, hogy hazánk javát hatályosabban előmozdithassuk, a hatalomnak birtokára törvényes és alkotmányos eszközökkel törekszünk, minden körülmények között kizártnak tekintem azt, hogy létezzék ezen országban egy önnönmagáról annyira megfeledkezett párt, vagy csak szereplő politikus is, ki az ország alkotmányos önállóságával teljesen ki nem békült elemekkel csak egy pillanatnyira is szövetkezhessék pártczéljainak, hatalmi aspiráczióinak megvalósitására. (Élénk helyeslés és éljenzés) En nem is hiszem, hogy ama hirek, melyekre czéloztam, ámbár a sugalmazottság hirében álló lapokban és kőnyomatu tudósitásokban láttak napvilágot, a kormány sugalmazására legyenek visszavezethetők; mert én politikai ellenfeleimről soha semmit sem szeretek föltételezni, nem is szoktam, a mi a becsülettel ellenkezik; már pedig a kormány a legjobban tudja, hogy mennyi erőt kölcsönzött neki a nemzeti méltóság és az alkotmányosság sérthetetlenségének megóvásában az ellenzéknek erélyes magatartása és azért becsületbe vágó dolog volna, ha feltételezném, hogy ama kormány részéről, mely ezt tudhatja és tudja, eredtek légyen azok a gyanusitások, melyekre czéloztam.

Ismétlem, hogy én azon állásponttól, melyet az országgyülés legutóbbi ülésszaka végén interpellácziómban e kérdésre nézve kifejtettem, egy hajszálnyira sem jobbra, sem balra nem tágitottam. (Hosszantartó zajos helyeslés és éljenzés.)

Es most az maradt hátra, hogy ennek alapján kifejtsem, miként méltányolom azon megoldást, melyet a katonai ügy az ismert legmagasabb kir. kéziratban nyert. (Halljuk! Halljuk!)

T. választó közönség! Egész őszintén megvallom, hogy ha én lettem volna azon helyzetben, hogy a koronának tanácsokat adjak, talán a bonyodalom megoldásának nem ezt a szokatlan módját választottam volna. Kimondom azt is, hogy ha a kir. kézirat egyes tételeinek bonczolgatásába bocsátkozni akarnék, sok olyat találnék, a mit igen feltételesen lehetne csak kielégitőnek mondani. De én azt nem keresem, hogy az alak, melyben a bonyodalom megoldása a kormány által czéloztatott, az-e, melyet én választottam volna. Azért nem bocsátkozom ezen fontos királyi kézirat egyes tételeinek bonczolgatásába. En azon egész helyzetet nézem, mely általa teremtett és ezzel szemben tartom kötelességemnek állást foglalni. (Halljuk! Halljuk!)

A kir. kézirat megjelenésében mindenekelőtt örvendetes tény az a gondos és aggodalmas ragaszkodás az alkotmányhoz, melyet dicsőségesen uralkodó felséges királyunk tanusit. (Elénk éljenzés.)

Amde, t. választó közönség, ez az országban senkire meglepő nem volt. Allithatom, hogy ennek az országnak minden polgára pártkülönbség nélkül szive mélyeig és teljesen bizik koronás királyunk alkotmányhüségében és az ő szeretetében a magyar nemzethez. (Lelkes éljenzés.)

A másik becses és fontos kijelentés, mely a kir. kéziratban foglaltatik, azon tétel, mely szerint a hadseregnek szelleme nem lehet más, mint a hadsereg legfőbb haduráé. En ezen tételt nem magyarázhatom másképp, mint hogy ezalatt a legfőbb hadur szelleme alatt értetik azon fejedelemnek szelleme, aki a magyar koronát fején hordja, ki a magyar alkotmányra esküt tett le és aki ezt szivének melegében érzi és tartja meg. Ily értelemben véve kell, hogy a hadsereg szelleme egy és ugyanaz legyen az alkotmányos uralkodóéval; a hadsereg szelleme tehát nem lehet más, mint az alkotmányosságé; nem lehet más, mint mindazon törvények és intézmények feltétlen tiszteletéé, melyeken nemzetünknek állami önállósága és függetlensége gyökerezik s ily értelemben fogva fel a kir. kézirat azon mondatát, — és más értelemben felfogni azt nem is lehet, — ily értelemben az előttem nagy horderővel bir.

Nem birhat azon horderővel, hogy már a hadseregre nézve semmi feladatunk ne legyen. Nem menthet fel minket sem a királyi kézirat, sem bármely nyilatkozat azon kötelesség alól, hogy intézmények által iparkodjunk azt biztositani, hogy a közös hadsereg magyar részének szelleme a magyar nemzet érzelmeihez minél közelebb hozassék, azokkal egységessé összeforrjon és különösen, hogy a magyar tisztek képzésér l ezen irányban és ezen czél biztositása végett megfelelően gondoskodjunk, és ezen értelemben nem tekinthetem a hadsereg körüli feladatainkat befejezetteknek a kir. kézirat által. (Helyeslés.) De elháritottaknak tekintem igen is általa az összeütközést a nemzet és a hadsereg közt, mert a kir. kéziratnak ezen tétele által meg vannak hazudtolva és a maguk semmiségébe visszaküldve mindazon nyilatkozatok, akármely oldalról tétettek is, melyek a magyar közjoggal össze nem egyeztethetők. Es ezáltal szünt meg azon veszély, hogy a nemzet és a nemzet haderejének egy lényeges része közt konfliktus törjön ki. (Helyeslés.) Ez az a horderő, melyet én a kir. kéziratnak tulajdonitok és igy fogom fel az általa teremtett helyzetet. (Elénk helyeslés és tetszés.)

En, t. választó közönség, ennek az eredménynek őszintén örülök; mert én ugyan mindenkor károsnak és veszélyesnek tartom azt, hogy ha a nemzet és a nemzet védelmére hivatott haderő közt ellentét, összeütközés fejlődik ki, de ha volt pillanat, melyben az ily ellentétnek kifejlődnie nemzeti létérdekeink legmagasabb szempontjait tekintve, nem volt szabad, ugy a mostani időpont az. (Elénk helyeslés.)

Már tegnap, a jelen ülésszak első ülésén szóba hozattak azon események, melyek *Bulgáriában* történtek. Ime, t. választó közönség, az a fekete felhő, mely viharral fenyegeti egész Európát, de első sorban monarchiánkat és hazánkat (Igaz! Ugy van.) Es ezzel az óriási veszélylyel szemben, melyet az utolsó események ismét figyelmünkbe visszahivtak, végre is nincs más biztositékunk, mint saját hadi erőnk, mint azon hadsereg, melyben ennek az államnak és a vele szövetkezett osztrák államnak sulya és hatalma legpraegnánsabb kifejezését nyeri. Nincs más biztositékunk, mert fájdalommal ki kell mondanom, hogy az utolsó események minket bizalmatlanságra tanitottak egy oly tényező iránt, melyet mint monarchiánk hatalmi állásának egy biztos támaszát szoktuk tekinteni, bizalmatlanságra tanitottak a sokszor emlitett németországi szövetség iránt. (Halljuk! Halljuk!) Nem akarok félreértetni, t. választó közönség! En ugy, mint a magyar közvéleménynek minden eddig hallott nyilvánulása a szövetséget a hatalmas német birodalommal óhajtanám, kivánatosnak tartanám. De az utolsó események tanuságából, sajnos, nem vagyok képes más következtetést levonni, mint azt, hogy e szövetségre számitani önámitás volna. Mert látjuk, hogy oly eseményeknél, melyek a mi legfontosabb életérdekeinket egy velünk versengő másik nagyhatalom terjeszkedései által fenyegetik, a német politika nem a mi megtámadott érdekeink mellett foglal állást. (Igaz! ugy van!), hanem ellenkezőleg a mi érdekeinket veszélyeztető másik szomszéd északi nagyhatalom törekvéseit pártfogolja. (Igaz! ugy van!) En nem vagyok hivatva és nem vagyok illetékes arra, hogy biráljam azt, vajjon Németország szempontjából ez jó, ez helyes politika-e? Ezt lássák Németország illetékes tényezői.

De hogy nekünk a minket fenyegethető veszélyekkel szemben semmire másra, mint saját erőnkre számitanunk nem lehet, ennek bebizonyitására az eseményeknek ezen fejleménye elegendő volt. (Élénk helyeslés.) Es ekkor, t. választó közönség, elő áll azon helyzet, mely egy nagy számüzött hazánkfiát is, ki különben az ausztriai kötelékkel soha kibékülni nem tudott, arra birt, hogy egyik barátjának azt irja, hogy a magyar nemzetet Kelet felől fenyegető bonyodalmakkal és veszélyekkel szemben a dinasztiának, Ausztriának és Magyarországnak érdeke egy és ugyan az. (Élénk helyeslés.) Ha pedig az országot oly veszélyekkel szemben látom, melyekkel szemben csak a dinasztiának és a velünk szövetséges osztrák államnak és saját nemzetünknek szövetkezett ereje képes minket megvédeni, akkor én t. választó közönség semmi néven nevezendő pillanatnyi szenvedély, semmi néven nevezendő népszerüség hajhászat-hatása által, semmi néven nevezendő pártérdek által nem fogom magamat arra biratni, hogy nemzetünk legfőbb kincsével, önállóságunk biztositékaival könnyelmü játékot üzzek (Hosszan tartó élénk helyeslés és éljenzés) és oly összeütközéseket és oly konfliktusokat, ha azokat becsülettel kikerülhetem, elmérgesitsek, melyek erőnknek egyik alapját, a belső szolidaritás érzetét a védelem minden tényezőjével meglazitani alkalmasak volnának. (Élénk hosszan tartó helyeslés és éljenzés.)

De ha már rá utaltam ama veszélyekre, melyek minket a keleti kérdés legujabb fejlődésében fenyegetnek és ráutaltam ama szempontból, hogy ezek engem kétszeresen arra inditanak, hogy a mult nyáron oly szerencsétlenül keletkezett összeütközéseknek elmérgesitésére ne törekedjem, legyen szabad ezen keleti bonyodalmak természetéről egy pár szót tüzetesebben mondanom. (Halljuk! Halljuk!)

1875-től 1878-ig, midőn a nagy orosz-török háboru folyt, a külpolitikai kérdések tartották lázas izgatottságban az egész országot. Az egész országban másról, mint keleti kérdésről, mint az orosz-török háboruról, mint Bosznjáról és mindarról, mi azzal kapcsolatban van, nem beszéltek. Amde midőn az akkor fenforgott európai kérdések jól vagy rosszul (nem vitatom, mert a multakra visszatérni nem kivánok), megoldást nyertek, a nemzet egyszerre megszünt a külpolitikára különös figyelmet forditani. A nemzet megszünt azzal törődni, hogy diplomácziánk mit tesz és hogy a keleten, hol a török hatalom visszaszorittatott, mi történik? Es most én azt mondom, hogy főfő ideje annak, hogy a magyar nemzet figyelme ismét felébredjen álmából és hogy ismét ugyanazon intenzivitással és fokozott érdeklődéssel, melylyel a 70-es években, a külpolitika és a keleti kérdés felé forduljon. (Elénk helyeslés.) Onnan minket egy kettős veszély fenyeget. Fenyeget azon veszély, hogy Oroszország hatalmi tulterjeszkedése folytán, ha az előőrsei által a mi délkeleti határaink fölött is uralkodik, monarchiánk nagyhatalmi állása és ez által a magyar nemzet biztonsága alá van ásva: és fenyeget azon másik veszély, hogy ha Oroszország politikája banszlavisztikus törekvésekre támaszkodik, saját beléletünkbe is átharapódzik azon méreg, mely az északi nagyhatalom hatalmi terjeszkedésének főfőrugóját képezi. (Helyeslés.)

A mi külpolitikánknak tehát nincsen lényegesebb feladata, mint gátolni azt, hogy a Balkán-félszigeten az északi nagyhatalom lábát megvethesse, annak bármely részét saját uralma alá hajthassa, azt a maga tartományává átalakithassa. (Helyeslés.) Es ezért a mi külpolitikánknak egyszerü, másképp nem is képzelhető feladata a keleti kérdésben az, hogy miután a török uralom visszaszorittatott, a helyébe lépett népek és államok semmi más nagyhatalomnak függése alá ne kerüljenek, semmi mas nagyhatalomnak, különösen Oroszországnak, eszközeivé ne törpülhessenek, hanem saját szabadságukat és önállóságukat megtarthassák. Ezen irányzat valamint összhangban van a szabadsági törekvésekkel, melyek a magyar nemzetet évszázados történetén át vezették, épen ugy összhangban áll a mi életérdekeinkkel, hatalmi állásunk föltételeivel. (Elénk helyeslés.)

Már most t. választó közönség, a mi az utolsó időben Bulgáriában történt, az ezen irányzattal teljes ellentétben van. (Igaz! ugy van!) En nem akarom fejtegetni az ottani eseményeket, sem az erkölcsi oldalról, sem azon különben igen megérdemelt rokonszenv szempontjából, melyet egy minden tekintetben derék és hősies népe által forrón szeretett és ma trónvesztett fejedelem iránt, mondhatom az európai közlelkiismeretet táplál, mert a politikában az ily érzelmi rugók kevésbé jogosultak. — Nem is akarom fejtegetni azon eseményeket erkölcsi szempontból, ámbár igen hálás tárgy volna annak a látványnak undokságát kifejteni, melyet nem annyira azon összeesküvés nyujtott, mely a törvényesen megválasztott, népe által szeretett fejedelmet egy csiny által trónjától megfosztotta, hanem inkább a szomszéd nagyhatalmasságok és kormányok által sugalmazott zsurnalisztika, mely ezen undok merényletet dicsőiti és az európai béke tényeként ünnepli. Ezeket nem fejtegetem, t. választó közönség, mert ámbár szerintem az erkölcsi rugóknak a politikában van jogosultságuk, azok, a kik a világ sorsát ma intézik, azok ezt a szót nem értik. (Elénk helyeslés.) Ezek erről a rugóról nem akarnak semmit sem tudni. Önök megértenének, önök egyszerü, becsületes emberek, hogy rut és alávaló dolog az, egy derék, kötelességét hiven teljesitő, népe által szeretett fejedelemnek lakásába éjjel berontani, pisztolyt szegezni mellének, őt fogolynak nyilvánitani és az állam határára elhurczolni. Önök megértik, hogy ez gyalázatos, undok tény. (Elénk helyeslés. Igaz! Ugy van!) Amde a világ bölcseinek sokkal több eszük van, mintsem hogy ily csekélységgel gondoljanak. Azoknak mindegy, akármily galádság legyen, akármily rút legyen valami, csak hasznos legyen, akkor tapsolnak, akkor a mi történt, azt helyeslőleg szivesen tudomásul veszik. (Igaz! Ugy van!) Hát én a világ ezen álbölcsének nyelvén akarok beszélni és azt kérdem: hasznos-e ezen tény? s a hatalmi érdek szempontjából akarom azt mérlegelni, saját hatalmi érdekeinknek szempontjából. Az a tény, mely most Bulgáriában lefolyt, annyit jelent, hogy épen ellentétben azzal, a mitől monarchiánk biztonsága függ, t. i. a balkán félszigeti népek önállóságának és szabad egyéniségének kifejtése politikájával éppen ellentétben azzal ezen események által a balkán félszigeti népcsaládok egyik fontos törzse, Bulgária Oroszországnak tartományképen ki lett szolgáltatva. (Igaz! Ugy van!) Mert t. választó közönség, hiába beszélünk most arról, hogy a fejedelmi széknek ujbóli betöltésnél a többi nagyhatalmaknak is szavuk lesz, hogy gondjuk lesz rá, hogy egy nagyhatalom fegyveresen be ne avatkozhassék, hogy oly fejedelem ott, ki a mi monarchiánknak is teljes biztositékot nem nyujt, meg ne választathassék. Ez ma már mind hiábavaló beszéd, ha egyszer be van bizonyitva, hogy elég az, ha Bulgáriának fejedelme az oroszok czárjának tetszését el nem nyeri arra, hogy őt trónjától megfosztani lehessen s hogy ő magát fejedelemségében fenn ne tarthassa, akkor Bulgáriának fejedelme akár kicsoda legyen, nem lehet más, mint az orosz hatalmi politikának vak eszköze, mert hiszen be van bizonyitva, hogy különben Oroszország módot talál arra, hogy őt eltávolitsa. Es végre azon bolgár nép is, mely önállóságra és egyéniségének szabad kifejtésére törekedett, minden nagy hatalom által cserben hagyatva, meg fog győződni arról, hogy neki nem marad egyéb hátra, mint magát Oroszországnak, mint azon egyedüli hatalomnak, mely akarni tud, karjaiba vetni és magát annak feltétlenül alárendelni. (Igaz! Ugy van!) Ezen külpolitika, mely a három császár találkozásnál Skiernieviczében keletkezett, melyet mi kezdettől fogva aggodalommal néztünk és ezen aggodalmunknak kifejezést adtunk, a maga végeredményeiben annak bizonyult be, hogy Oroszország hatalmi terjeszkedését a Balkánfélszigeten, mely hatalmi állásunknak feltételeivel össze nem férhető, nem csak meg nem gátoljuk, hanem egyenesen elősegitjük. (Igaz! Ugy van!) és t. választó közönség, ha a magyar nemzet nem akar lemondani jövőjéről, ha e monarchia nem akar lemondani nagy hatalmi állásáról, hogy ha nem akar egy oly háborunak eléje menni, mely háborut a legkedvezőtlenebb feltételek mellett lesz kénytelen viselni, akkor meg kell magunkat emberelnünk és ezen politikának gyökeres megváltoztatását kell követelnünk. (Hosszantartó zajos helyeslés.)

Azt mondják t. választó közönség, hogy ezen politika a békének politikája. En ezt tagadom. A béke potitikája az volna, mely az első lépéseket sem engedné meg egy velünk versenyző nagyhatalomnak azon az uton, hol előbb-utóbb összeütköznünk kell; de az a politika, mely azon nagyhatalomnak az előnyomulást megengedi, az a politika vezet legbiztosabban előbb-utóbb a háboruhoz (Igaz! Ugy van!) és pedig biztosan is a ránk nézve legkedvezőtlenebb viszonyok és körülmények közt. (Igaz Ugy van!)

Nem ismételhetem tehát eléggé, hogy fő-fő ideje annak, hogy a magyar nemzet egész figyelmét a külpolitika felé forditsa, számon kérje kormányát, hogy mennyiben vállal szolidaritást ama külpolitikával, mely Bulgáriát átadta az orosznak, midőn Bulgária szabad lenni kivánt és vesse latba egész erejét arra, hogy egy oly politikát, mely Oroszország terjeszkedésének czéljait előmozditja, tovább vinni ne lehessen. (Elénk helyeslés). Hazánk a monarchiában csak az egyik szövetséges társ és igy nem követelhetjük azt, hogy mind az, történjék amit mi óhajtunk; de igenis megkivánhatjunk, hogy semmise történjék, a mi a magyar nemzet történelmi hivatásával ellentétben áll. A magyar nemzetnek világtörténelmi és európai hivatása pedig, az, a mely neki létjogot ad, a nyugoti-európai keresztény népcsaládban, hogy minden Keletről az európai czivilizácziót fenyegetett veszély Magyarországon, mint egy erős szirten megtörjék. A mint megtört a századok folyamán át rajtunk a tatárjárás, megtört az előrenyomuló hóditó törökhatalom, rajtunk kell megtörni azon veszélynek is, a mely az európai kulturát és népeinek szabadságát bizonyos modern keleti alakulásoknak képében fenyegeti (Zajos éljenzés és helyeslés). Es hogy ha mi ezen szirt nem akarunk lenni, akkor lemondottunk európai hivatásunkról, elvesztettük világtörténeti létjogosultságunkat. Ez ès nem kevesebb forog koczkán akkor, midőn a magyar nemzethez a világtörténelem geniusza azon felhivást intézi a legutóbbi események dörgedelmes szava által, hogy állitsa meg azon veszélyes politikát, mely létjogát és hitelmi állásának alapjait aláásni készül. (Igaz! ugy van! Elénk tetszés.)

Mindezek, a mikről eddig önöknek szólottam, fontos és életbevágó dolgok, de nem szabad megfeledkeznünk, belügyeinknek siralmas állapotáról sem. A magyar nemzetnek sok bámulatos tulajdonsága van. Senki nagyobb bámulattal nem viseltetik a magyar nemzet évszázadokon át tanusitott politikai érzéke iránt, mely egyedül képesitette azon csodának véghez vitelére, hogy annyi veszélytől, annyi ellenségtől környezve, annyi baj által rongálva, egy ezredéven át magát fentartani tudta. De a magyar közszellem évszázadokon át közjogi harczokkal volt elfoglalva és innen benne egy bizonyos egyoldaluság támadt.

Élénk fogékonysággal csak ama kérdések iránt bir és folytonos érdeklődést csak ama kérdésekkel szemben tud kifejteni, melyek a közjogi állással, féltett és gyakran védelemre szoruló legfőbb kincsével, állami önállóságával, kézzel fogható összeköttetésben állanak. Es innen van az, hogy a magyar közszellem ama két évtizeden át, mely lefolyt, mióta az önrendelkezési jog neki visszaadatott, még nem tudta magát tele élni ama folytonos és mindennapi foglalkozása összes életérdekeivel, a mely szükséges arra, hogy egy nemzet azt, a mit meghóditott, meg is tarthassa, azt, a mit alkotott, romba dőlni ne engedje. (Elénk helyeslés.)

Es igy a nyáron a katonai bonyodalmak hatása alatt történt, hogy kissé elfeledkeztük ama viszás jelenségekről, melyek belügyeink terén az utolsó ülésszakot jellemezték. Ezek alatt kettőt értek. Az egyik az ugynevezett közigazgatási reform, mely az utolsó ülésszak alatt a kormány által kezdeményeztetett és sajnos, törvénynyé vált. A másik pedig pénzügyeink ama helyzete, melyről most a fátyol leesett, a melyet ma már a maga elijesztő valóságában nem látni nem lehet. Röviden fogok szólani mindkettőről. (Halljuk! Halljuk!)

E közigazgatási reformnak, mely a főispánnak tehát egy nem felelős, a kormány által mindenkor eltávolitható közegnek a párturalom bevallott közegének és ezen közeg önkényének kiszolgáltatja az egész közigazgatási hatalmat, semmi egyéb czélja a világon nem lehet, mint a párturalomnak eszközeit a legközelebbi, már öt évre eszközlendő választásokkal szemben erősiteni. (Igaz! Ugy van!) Igy fogta fel ezt az egész ország, még azok is, kik annak tapsoltak. Ezzel szemben kötelességünk a most kezdődő ülésszak alatt gondoskodni annyi óvszerről, a mennyi egyáltalában található. Kötelességünk gondoskodni arról, hogy azon törvények, melyek a választások tisztaságának és szabadságának megóvására szükségesek (Elénk helyeslés.) és melyek iránti javaslatnak beterjesztését a kormányelnök kilátásba helyezte, valóban meg is alkottassanak. Kimondom egész nyiltan, hogy minden törvényes intézkedés ezen irányban hiu és sikertelen, hogy ha a választások érvénye feletti biráskodás a képviselőházi bizottságok kezében marad és független biróságra át nem ruháztatik. (Elénk helyeslés.)

Másik kimagasló mozzanata a lefolyt ülésszaknak a *pénzügyi helyzet* leleplezése volt.

T. választó közönség! Mit szólnának más országban egy ily kormányról, mely 10 évi gazdálkodás után, miután abból a czélból alakult és vette át a kormányzatot, hogy a nemzet pénzügyeit rendezze, miután milliókkal emelte a nemzet adóterhét, 10 év után azzal kénytelen beszámolni a nemzetnek, hogy nemcsak az évi hiány közel akkora, mint a milyen volt, midőn a kormányt átvette, hogy tehát nemcsak mind az az erőlködés füstbe ment, hanem, hogy ezenkivül huszonkét millióval többet költött, mint a mire az országgyülés által felhatalmaztatott.

En, t. vál. közönség! nem ismerek a mi áldott hazánkon kivül más országot Európában, a hol egy ily tény elég ne lett volna arra, hogy egy kormány egy perczig se maradhasson helyén. (Élénk helyeslés).

De, ismét őszintén szólok, a magyar ember, sajnos, saját magán gondolkodásában sem oly jó gazda, mint a minőnek lennie kellene. A magyar ember sok helyen magángazdálkodásában is küzködik adóssággal; nem néz kiadásaira, többet ad ki, mint a mennyit bevenni képes, és a meddig pénzt könnyen kap kölcsön, addig azt hiszi, hogy nincs baj, minden jól van.

Epen igy vagyunk állami gazdálkodásunkkal is. Mikor mi azt mondjuk: az nem mehet tovább, hogy évről-évre milliókkal költsünk többet, mint a mennyit beveszünk, mert igy a országnak el kell pusztulnia, válaszul azt kapjuk: nincs semmi baj, mert még $5\frac{1}{2}\%$-ra kapunk pénzt kölcsön. (Elénk derültség.) Ezt a kedélyes felfogását az állam-gazdászatnak, mely nem egyébb, mint a könnyelmü magán gazdálkodás tévelygéseinek alkalmazása az államéletre, diszes nevén ugy szokták nevezni: hogy az állam hitelképessége fejlődött; és evvel az európai pénz-piacz alakulásainak egymagában véve kedvező jelenségét köpenyül használják a legkomolyabb veszélyek, a legrosszabb gazdálkodás elejtésére. — Ebben a tekintetben is a magyar közszellemnek módosulnia kell. Be kell látnia azt, hogy mai napság sem vitézséggel egyedül, sem alkotmányos elvekhez való bármily dicséretes és szükséges ragaszkodással egyedül országokat fenntartani és biztositani nem lehet, hanem hogy erre jó gazdálkodás szükséges. (Élénk helyeslés.)

Az eddigiek már annyira igénybe vették azt az időt, melyet fejtegetéseimnek szánhatok, hogy le kell mondanom egyébb belügyi kérdéseink taglalásáról, (Halljuk! Halljuk!) le kell mondanom arról is, hogy az Ausztriával megujitandó pénzügyi és közgazdasági kiegyezésről, és egyátalán az előttünk álló ülésszak egyébb feladatairól szóljak. — Nézeteim ezen tárgyak legtöbbikéről ugy is régiebb, részint az országgyülés előtt, részint önök előtt tett nyilatkozataimból ismeretesek. — De nem tehetem, hogy egy szóval meg ne emlékezzen a jövő évben történendő választásokról és az ellenzéki elemeknek nézetem szerint fokozott kötelességeiről. (Halljuk! Halljuk!)

En előttem világos az, hogy az a kormány, mely a mint azt többször kifejtettem, alkotmányunkat nem akarom mondani hogy megrontja, de annak biztositékait folyton csökkenti, hogy az a kormány, mely a közigazgatás terén ugynevezett re-reform-müködésével semmi egyebet nem tesz, minthogy a közszabadságnak régi biztositékait gyengiti, modern biztositékai megalkotását pedig elmulasztja, mely milliókra terjedő nagyobb adóterhernek daczára is pénzügyeink terén még csak komoly javulást sem tudott előidézni, — ez a kormány az ország ügyeinek sikeres vezetésére nem képes (Hosszan tartó helyeslés) és azért tekintettel az egy év mulva bekövetkező választásokra, már most is szükségesnek tartom figyelmeztetni ez ellenzéki elemeket arra, hogy ellankadniok nem szabad. (Zajos helyeslés.)

Nem könnyü dolog a hatalomnak ezen számtalan eszközével szemben, mely a választások alkalmával ellenünk igen kevés lelkiismereti skrupulussal mozgásba hozatik, éveken át kitartással küzdeni. — De kötelesség ez az ország, kötelesség a haza iránt. — Es én nekem talán van jogom ezt a figyelmeztetést intézni mindazokhoz az országban, kik a jelenlegi rendszer követésében hazánk veszedelmét látják, ki 10 év óta végzem az ellenzék háládatlan munkáját. (Hosszan tartó zajos éljenzés.) Nekem van jogom azon felhivást intézni, hogy ezen munkában ezentul se foszszanak meg támogatásuktól. Nem azon egynehány ember hozhat veszélyt az ellenzék ügyére, a ki politikai hitét megváltoztatva elpártol; hanem a különben elveikhez hiven ragaszkodó ellenzéki embereknek csüggedése és ebből eredő tétlensége vagy visszavonulása. Ez az, a minek történnie nem szabad. Be kell hoznunk a politikai általános védkötelezettséget. (Élénk helyeslés és tetszés.) Azt a védkötelezettséget, mely szuronynyal és karddal teljesittetik, a törvény kierőszakolja még azoktól is, kik azt netalán megtagadni hajlandók volnának: azt a védkötelezettséget, melyről én beszélek, törvényileg kimondani nem lehet. Azt csak a honpolgárok éber lelkiismerete létesitheti és az a tudat, hogy a politikai szabadság nagy felelősséggel jár, és hogy szabad nemzetek sülyedésekor mindenkinek okolnia kell önönmagát, a ki a veszélyt felismerte és tétlenül nézi.

Azon küzdelemben, melyet a kormány ellen folytatnunk kell, én szivesen kezet fogok a másik nagy ellen-

zéki párttal is az országban. Meggyőződésem az, hogy kötelességünk az ellenzéki harcztéren a kormánynyal szemben egyöntetüleg és egyetértve eljárni; de kölcsönösen elveinknek sérelme és megtagadása nélkül. (Helyeslés.) Valamint én a másik ellenzéki párttól nem kivánhatom azt, hogy ezen taktikai szövetségnek kedveért elveiből bármit is feláldozzon, azok erélyes érvényesitésére szükséges bármely lépéstől is elálljon, ugy a másik ellenzéki párt méltányosságától is elvárom, hogy viszont mi tőlünk sem fogja várni, hogy közjogi meggyőződéseinket és azok folyományainak bármelyikét is feláldozzuk amaz együtt müködésért, melyet különben kivánatosnak tartok. (Helyeslés).

Ezek után köszönetet mondok ama bizalomért, melylyel önök engem megtiszteltek és ama figyelemért, melylyel hosszura nyult előadásomat kisérték. (Szűnni nem akaró zajos éljenzés).

UJDONSÁGOK.

— szept. 19.

— *Személyi hirek. Dr. Kállay* Rudolf fővárosi mütőorvost, a szabolcsmegyei közkórház igazgató-főorvosává nevezték ki. — A *király* Trencsén városának, az ott aug. 20-án dühöngött tüzvész által legérzékenyebben sujtott lakosainak segélyezésére 300 frtot adományozott. — *Mons* a vatikáni német nagykövetség első titkára hasonló minőségben a bécsi nagykövetséghez helyeztetett át. — *Bert* Pált, a franczia köztársaság anami helytartóját, hir szerint, Huében megölték. — *Rudolf* trónörökös és felesége okt. 1-én Görgény-Szent-Imrére mennek, hol három hétig maradnak. — *Bratianu* üdvözlésével, ki a merényletből megmenekült, a szerb kormány megbizta bukaresti követét. — *Zichy* Ágost gróf fiumei kormányzó tegnap este a gyorsvonattal elutazott a fővárosból. — *Albrecht* főherczeget a bajor dragonyosezred küldöttsége legközelebb Weilbergben üdvözölni fogja, abból az alkalomból, hogy a főherczeg a nevezett ezred tulajdonosának kineveztetett. — *Ghika* Miklós herczeg Romániából tegnap Bécsbe érkezett. — *Ugron* Gábor országgyülési képviselő a kath. status gyülésére Gyula-Fehérvárra utazott, honnan szerdán tér vissza a fővárosba.

— **A trónörökös erdélyrészi vadászatai.** Görgény-Szt-Imréről irják a *Kol. Közl.*-nek: Teljesen megbizható forrásból vett értesülés szerint Rudolf trónörökös idei vadászatai október hó 2-án kezdődnek. A meghivók is e napra szólnak. A trónörökös pár azonban alkalmasint már október 1-én fog megérkezni a délutáni vonattal. Az uj leszálló hely, mely oda épült, hol a görgény-szászrégeni utvonal és vaspálya metszik egymást, már javarészben készen van. A még hátralevő asztalos, üveges és szobafestői munka a jövő hét folyamán teljesen készen lesz, a mit nyomban követni fog a bebutorozás is, melyhez a szükséges tárgyakat Mestitz Mihály m.-vásárhelyi kárpitos szállitja. Az izléssel és csinnal épült uj pavillon két helyiséget foglal magában; egy nagyobb fogadó termet és egy kisebb toillett szobát. Ugy a be-, mint a kijáró előtt széles és kényelmes terrasz van. A csinos pavillont a m. kir. államvasutak igazgatósága épittette, hogy ne kelljen ő fenségeiknek bemenni a szász-régeni vasuti állomásra, s onnan kocsin Szászrégenen át hajtatva — nagy kerülő után, — mi csaknem egy órát vesz igénybe, ismét visszatérni a szászrégen-görgényi utvonalra, hogy Görgénybe juthassanak. Szászrégen városa a trónörököspárt ez alkalommal nagy ünnepélyességgel akarja fogadni, melyre már is előkészülnek, hogy azonban lesz-e belőle valami? még biztosat nem tudhatni. Az idei vadásztoknál a távollevő Teleky gróf helyét nagyobb valószinüséggel br Kemény Kálmán, ki a trónörökösnél kiváló kegynek örvend, fogja betölteni. Medve van elég, bár legnagyobb része még fenn van rendes tartózkodása helyén, a málna és szeder telepeken. A lejötteket is a tartós szárazság miatt csak igen nagy bajjal lehet kinyomozni a lehullott száraz lombokon, melyeket a kiváló nagy számmal elszaporodott vaddisznók is felturnak! Hogy azonban még is szép számmal vannak ide lent is, mutatja az általok okozott sok kár. Egyedül Üvegcsür község marhaállományából eddig 27 drbot — 14 lovat és 13 tehenet pusztitottak el. Most meg kezdenek a törökbuza földekre is ellátogatni. Pausinger rendező igen jól ismerve e viszonyokat, meg a maczkó ügyrendjét, javasolta a vadászatok megtartását október elejére, a mit a trónörökös ismerve Pausinger rendező véleményének alaposságát, el is fogadott. A medvéken kivül igen nagy számmal vannak elszaporodva erdeinkben a farkasok és vaddisznók is. Miután a vadászatok, eddigi megállapodások szerint, legalább is két hétig fognak tartani, e két vadra hajtani fognak.

— **Megrenditő szerencsétlenség** érte, mint a Kolozsvári Lapok irják, tegnapelőtt reggel Válaszuton Bánffy Ádám br. erdélyi nagybirtokost. Leánya, a 12 éves Margit a déli órákban kiment a válaszuti kastély parkjába sétálni. A Szamos több helyen szeli át a parkot, s a leányka a part mentén sétálva a vizbe bukott, s a benyuló fagyökerek közé szorulva, a vizbe fult. Minthogy hosszas elmaradása feltünést keltett, keresésére indultak, s csak estefelé találták meg holttestét. Az eset általános részvétet kelt.

— **Magyar katonai müszótár.** A m. tudományos akadémia hadtörténelmi osztálya Hollán altábornagy elnöklete alatt még a nyár folyamában ülést tartott, melyen tudvalevőleg abban állapodott meg, hogy kilép várakozó állásából és hosszu hallgatása után némi életjelt fog adni és kultiválni kezdi az akadémiai tudományosság azt az ágát is, a melyet eddig oly nagy mértékben elhanyagolt, s a melyet ezideig teljesen kihagytak az akadémia tárgysorozatából; t. i. a katonai tudományokat. Harczias nemzet vagyunk, világot felforditó háboruink voltak, majdnem 1000 éven át, duló csaták hevében irtuk meg törvényeink jó részét, s mégis hiába kutatjuk hadi történelmünk multját, hadviseletünk részletes történetét, az akadémia kiadványai — nagyon kis kivétellel — ily munkával nem lepték meg ifjuságunk harczi szomját s nem dicsőitették a magyar fegyverek győzelmét. Ha a köztörténelem nem foglalkozott volna vele, az akadémiától bizony eddig nem tudtuk volna meg, hogy mikor alkalmazták először a puskaport katonai czélokra. Na, de ma már megindult az üdvös mozgalom, mert mint a *Katonai Lapok* értesül, az akadémia fölhivta a honvédelmi minisztert, hogy nyujtson segédkezet az akadémiának egy hadi vagy jobban mondva «magyar katonai müszótár» szerkesztésére. A honvédelmi miniszter nagy érdeklődéssel fogadta e felhivást s igy talán, ha ő veszi kezeibe ez ügyet, még megérhetjük, hogy tudományos akadémiánk is katonásabb sietséggel fogja leróni e régi tartozását a nemzet irányában.

— **Főherczegi ezüst-menyegző.** Károly Szalvátor főherczeg és neje, Mária Immakulata főherczegnő ma ünnepelik egybekelésük negyedszázados évfordulóját. Az ezüstmenyegzőre elment II. Ferencz király is, tivérei, Caserta és de Barri grófok, továbbá unokaöcsesei, Bourbon Ferdinánd és Károly kiséretében, Buchbergre, hogy a főherczegi párnak átadja szerencsekivánatait. A király kiséretében van San Martino de Montalbo herczeg, ki rendeletet kapott, hogy adjon át a főherczegi párnak egy üdvözlő iratot, melyet a nápolyi udvarnak mindama még életben levő egyénei aláirtak, kik 1861. szeptember 19-én Rómában, ez egybekelésnél jelen voltak.

— **Ismét véres bucsu.** A *Székesfehérvár és V.* irja: Az e hó 8-án megtartott előszállási bucsu alkalmával az ottani korcsma udvarán összegyült nagy néptömeg között verekedés támadt, mire a csendőrök a csendőrök a verekedőket távozásra szólitották fel, azonban a verekedők nemcsak hogy nem tágitottak, de az egyik legény, Madár István, egyik csendőr lába közé botot dobott, ugy, hogy a csendőr rögtön elesett, a másik csendőr fegyverét pedig Fister József, Madár István és Berényi Ferencz megragadták és kezéből már ki is csavarták, mire egy harmadik csendőr odaugrott és Berényi Ferenczet egy szuronődöféssel a támadásra képtelenné tette, s rajta halálos sebet ejtett. Ezzel a további harcznak vége lett. A csendőrök a verekedő legényeket, Fister Józsefet, Madár Istvánt, Bobrányi Jánost, Árany Józsefet, Kovács Józsefet és Tóth Sándort bekisérték a sárbogárdi kir. járásbirósághoz, hol ellenük a vizsgálatot folyamatba tették.

— **Tüzek a vidéken.** *Meszlenben* (Vasmegye) kedden délután, állitólag egy gyermek vigyázatlanságából tüz támadt, mely tizenöt házat és harmincz pajtát hamvasztott el. — *Kám* községben (Vasmegye e hó 7-én a község korcsmájában tüz támadt és csakhamar öt ház állott lángban. Mind az öt ház a melléképületekkel együtt leégett. A hatodik ház is meggyuladt, de ezt megmentették. A házakon kivül sok gabna és takarmány is elégett. — *Nádasd-Ladányban* (Fehérmegye) tegnapelőtt Fa Gábor háza és nagyobb mennyiségü takarmány leégett. — *Magyar-Bánhegyes* pusztán (Aradmegye) a napokban nagy tüz volt. Négy nagy dohánypajta esett áldozatul a lángoknak a benne volt 24 ezer kötél dohánynyal. A pajták dr. Verzár Gyula nagybirtokosei voltak. Ugy az épületek, mint a dohány biztositva volt.

— **Szinghali keresztelő Párisban.** Emlitettük már hogy az Európában utazó szinghali karaván egyik hites házaspárjának figyermeke született Nevillyben, kinek keresztelőjét tegnap tartották meg a párisi Jardin d'acchimarionban. A szertartáson mintegy 50 ezer ember jelent meg. A szertartás helyiségének központján emelvény volt felállitva, melyen a buddha papok számára székek helyeztettek el. Az emelvény két oldalán füstölgő oszlop állott. Két szinghali dobverével adta tudtul a szertartás kezdetét, mire a szinghaliak eljöttek és a buddha templom előtt végzett imák után az ujszülöttért indultak. A menetet sipolok és dobverők vezették, utánuk a papok mentek erryő alatt, őket pedig a nagy Szakija-muni-Buddha fogát szekrényben vivő elefánt követte. A szent ereklyét vivő állatot fiatal lányok vették körül, fejükön virágos kosarakkal. Őket a szinghali karaván 12 elefántja követte, a karavánhoz tartozó valamennyi szinghali környezetében nemzeti tánczukat lejtve, ezek közt az ördög tánczot, abból a czélból, hogy a rossz szellem távol tartsa magát a szent fogtól, meg a többi szent relikviától, melynek a szinghaliak bőviben vannak. Igy ért el a menet az ujonszülött anyjának házáig, hol a fiatal anya családja kiséretében a küszöbön megjelent, karján szülöttével. Ekkor visszatértek a szertartás emlitett helyére, a papok helyet foglaltak e székeken, előttük az anya gyermekével, körülöttük a szinghaliak valamenynyien; férfiak, nők, gyermekek állanak. Adott jelre a szinghaliak mind a földre borultak, majd fölkelve rövid imádság után dobbal és sippal kisért énekbe kezdtek. Eközben két buddha pap fölállt az ujdonszülött előtt, isten oltalmát kérték a gyermekre s egész testében végig czirógatták; hozzá értették a Buddha szent fogát rejtő dobozt, aztán a földre tették, az asszonyok pedig virágot hintettek fölé. Még egy rövid ima s a szertartásnak vége volt. Az ének lassankint elhalt, a szinghaliak körüljárták az ujdonszülöttet s visszavitték szülői házába, hol már sok párisi nő ajándékokkal várt rája. Az ujszülött Páris nevet nyert.

— **Bismarck Franzensbadban.** A Sprudel czimü lap a következő érdekes részleteket irja a vaskanczellár franzensbadi tartózkodásáról. Bismarckot két titkos rendőr kisérte Franzensbadba, hol még négy más rendőrt vettek maguk mellé. A rendőrök kiváló figyelmöket a városba érkező lengyelekre forditották: éjjel pedig folytonosan Bismarck szállása körül czirkáltak. A táviratok szakadatlanul érkeztek. A megérkezés első napján egész éjfélig dolgozott Bismarck titkárával, másnap pedig éjfélután 3 óráig. Aug. 26-án Giers ebédjén Bismarck fekete frakkban a Szent-Anna rend jelvényével jelent meg, melyet utközben gombolt frakkjára. Giers pedig egyszerü buzavirággal ékitette a magáét. Ebéd alatt egy zenekar a villa ablakai alatt, az osztrák néphimnust játszotta. A vendégek mind felkeltek az asztaltól s az erkélyre mentek. Bismarck kérte Gierst, mutassa be neki a karnagyot, s mikor ez megtörtént, a herczeg azt kérdezte a karnagytól: Ugy-e ön cseh. A karnagy igenlőleg válaszolt. Mindjárt gondoltam, szólt a herczeg: csak a csehek értenek igy a zenéhez. 1865 óta, mikor Carlsbadban voltam, nem hallottam máig ily jó zenét. Ne köszönje kérem, se el ne bizza magát, mert én a zenéhez semmit sem értek, nem az én dolgom. Kérem mégis játszsza el a Wiener Kinder-t. Mikor Franzensbadból elutazott, nagy tömeg kisérte ki a pályaházhoz. Voltak azonban többen, kik a herczeg által lakott Hübner szállodát rohanták meg, hogy a herczeg szobáiban netán hátramaradt papirkosárt s papir hulladékokat s egyéb használt eszközöket megkaparithatnák. Amde a herczeg a hozzá érkező leveleket, táviratokat kiváló gonddal őrizteti. Titkára egyik feladatai közé tartozik, hogy a zárrajáró papirkosarat felügyelet alatt tartsa, s minden költözés alkalmával különös gondjai alá vegye. Ugy történt most is. A legcsekélyebb távirat papirt is magukkal vitték, hogy aztán szoros ellenőrzés alatt megégessék. — A herczeg kedvencz mulatságai közé a pisztoly lövöldözés is tartozott. Jó távolba, czélba lödözött s mint a Sprudel irja, rendesen czélt talált.

— **Olasz nevezetességek.** Ha Milanónak van koplalója, Rómának van nemalvója. E nevezetességet, mint az Italia irja, Ranzoni Miksának hivják, 42 éves, hivatalánál fogva szerény kapus, üres óráiban pedig csizmafoltozó. Három izben is jelentkezett egyik római lapnál, kérve az ujdondászt, vegye tudomásul, hogy ő már 18 nap és éj óta nem aludt. Tanukra hivatkozott, kik állitását bizonyitani készek, söt hajlandónak nyilatkozott, hogy próbát áll, ha kell, ellenőrző bizottság előtt. Ranzoni azt állitja, hogy a nemalvás nem akadályozza munkájában; különben is szokása a lehető erős testmozgás. Csupán arra van szüksége, hogy naponta többször hideg vizzel mossa fejét, s hogy ammoniakot szagoljon, melyet egy kis üvegben mindig magával hord. Keveset eszik. Egyedül a napfény okoz neki kellemetlenséget s épen azért kénytelen mindig árnyékban tartózkodni.

— **Szomorn lakodalom.** *Soproni* levelezőnk irja: Ritka eset történt a mult napokban Fertő-Szent-Miklós községében. Schiller József ottani földbirtokos, nem rég megbetegedett s tekintettel mindig rosszabbra forduló egészségi állapotára, sürgette leányának eljegyzését dr. Holczer ottani orvossal. Az eljegyzés a mult héten meg történt. Miután Schiller állapota a legkomolyabb aggodalmakra szolgáltatott okot, elhatározta, hogy az egybekelés mult szerdán történjék meg, mert ő végső perczeit ez örvendetes tény által akarja megkönnyiteni. A betegnek ágya mellett az esketés megtörtént s midőn a pap az uj nászpárra isten áldását kérte, Schiller rövid haláltusa után elhunyt.

— **Görög leletek.** Athénből irják e hó 15-ről: A pantheon keleti oldalán ujabban egy egészen ép, remek müvü női fejet, továbbá néhány kis bronz-szobrocskát és díszedényeket találtak, melyek szine még igen élénk. A mykenäi Akropolisznál pedig egy épületrészre bukkanták, melyet az Atridák palotájának tartanak. A kutatásokat a görög archaeologiai társulat meghagyásából rendezik.

— **A kitiltott Dante.** Konstantinápolyból, e hó 14-ről a következőket irják: A török belügyminiszterium, felsőbb rendeletre, Dante «Divina Comoediá»-ját a birodalom egész területéről kitiltotta. E rendeletet avval indokolják, hogy e mü nem egyéb, mint a különböző vallások kigunyolása.

— **A nagy Bismarck-család.** Friedrichsruheben, Bismarck herczeg dolgozó szobája ajtaján föl van irva a herszeg valamennyi családtagjának nagysága. A herczeg 6 láb 2 hüvelyk, Herbert fia 6 láb $1\frac{3}{4}$ h., Vilmos fia 6 l. $\frac{1}{2}$ h., Rantzau gróf veje 5 l. $10\frac{1}{2}$ h., Bismarck herczegné 5 l. $8\frac{1}{2}$ h. Rantzau Mária grófné a herczeg leánya 5 l. 8 h. magas. Egyremásra a herczegi család középmértéke 5 láb 11 hüvelyk. A herczegné mértéke mellé azonben az van irva, hogy a méréskor lábujjhegyen állott.

Rövid hirek. *Alsófehérmegyében* történelmi és régészeti társulat szervezésén fáradoznak. Az ügy érdekében a minap Gyulafehérvárott értekezletet tartottak. — *Biharmegyében* kézre kerültek Budai Sándor bagosi lakosnak gyilkosai Koszányi János, Rézmüves Ádám és Balog Krisztina vályogvető czigányok személyében. — *Nagyszalontán* nem régiben Tóth László odavaló lakos kárára nagy tüz pusztitott. Most elfogták a gyujtogatót Lekner Tógyer fegyverneki lakos személyében. — *Aradon* a szegedi tanitótestület tegnapelőtt viszonozta az aradi népoktatók látogatását. A vendégeket ünnepiesen fogadták és tiszteletökre banketet rendeztek. — *Debreczenben* csütörtökön ment végbe az ottani zsidó hitközség uj magyar hitszónokának, dr. Bárány Józsefnek ünnepies beiktatása. — *Kapronczán* egy szélhámos csalót fogtak el, a ki hamisitott levelek utján több rendbeli csalást követett el; legutóbb a kapronczai takarékpénztárnál kisértett meg egy 1000 frtos csalást, de rajtavesztett. — *Draskoveczen* (Zalamegye) Horváth Róza 76 éves öreg asszony e hó 13-án felakasztotta magát. — *A történelmi kiállitást* tegnap 476 fizető látogató nézte meg s belépő jegyek után 90 frt 80 kr. folyt be. A megnyitástól maig a látogatók száma 33,068 s a bevétel 7269 frt 30 kr. — *Váczon* *Rozmanics* János özvegye ellen az a gyanu merült fel, hogy férjét megmérgezte azért, hogy kocsisával egybekelhessen. Rozmanics 30 ezer forintot hagyott nejére, ki már nőül ment volt kocsisához.

—

= **Halálos esés.** *Gumt* Antal napszámos, ki tegnapelőtt a Neuschloss-féle gyárban egy állványról leesett, ma reggel az irgalmasok kórházában a szenvedett sérülések következtében meghalt. Bonczolni fogják.

= **Verekedő pinczér.** *Brecha* Tamás pinczér az éjjel az akáczfa és a Wesselényi utcza sarkán összeverekedett *Jónás* Márton napszámossal, s veszekedés közben a pinczér kést rántott elő és a napszámosnak háromszor az arczába szurt. Sérültet a Rókusban ápolják, a tettest pedig elfogták.

= *Rossz viz* helyett járványos betegségeknél különösen ajánlható az égvényes Salvator savanyuviz. Főraktár: Édeskuthy L.-nél Budapesten.

= A «**Házas testvérek**» butorgyár czimü hirdetését ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

A KOLERA.

A fővárosban.

A hüvös idők beálltával azt reméltük, hogy ha nem is szünik meg teljesen, de tetemesen enyhülni fog a pusztitó járvány. A mai főorvosi jelentés o remény hiu voltát illusztrálja, az eddigieknél jóval nagyobb beteg és halott létszám kimutatásával bizonyitva azt, hogy a járvány pusztitó ereje nemcsak nem csökkent, hanem — fájdalom — növekedett. Nem szabad tehat a gyors időváltozásnak a bajt megszüntető hatásában biznunk sőt épen most a legnagyobb pontossággal kell foganatositani mindazon óvintézkedéseket. melyeket az orvosi tudomány a baj megelőzésére és a ragály tovaterjedésének meggátlására alkalmasaknak tart.

*

A kolera állásáról a föv. tiszti főorvosi hivatal tegnap déltől ma délig a következő kimutatást közli; Betegségek: *kolerin* VI. ker. 3, VII. 2, IX. 1, szt. Rókus-kórház 1, szt. János-kórház 1, összesen 8; *kolera-nosztrasz* VII. ker. 2, VIII. ker. 1, X. 1, szt. Rókus-kórház 1, szt. János kórház 1, összesen 7; *kolera* VII. ker. 1, VIII. ker. 1, szt. Rókus kórház 1, szt. János-kórhás 1, összesen 4. Halálokok; *kolerin* 1 (VI. ker.); *kolera-nosztrasz* 1 (szt. János-kórház); kolera 2 (VII. ker. és szt. János-kórház), 1 kolera és 1 kolera-nosztrasz eset utról jött. A régi betegek közül meghalt 1. —

*

Szeptember 12-től ma déli 12 óráig összesen 80-an betegedtek meg, ezek közül meghalt 54.

*

A barak-kórházba a tegnapi nap folyamán a mai lapunkban kimutatottakon kivül még 11 kolerásbeteget vettek fel: 6 férfit és 5 nöt. Ezek közöl 6-on kolera-nosztraszt, 4-en kolerint és 1-eu a kolerát konstatálták. Meghalt egy, gyógyulva elbocsátottak kettőt s jelenleg ápolás alatt van 27 beteg.

A tegnap éjfélig beszállitott betegek a következők:

Cservenka Ferencz 50 éves háziszolga a Kazinczy-utcza 6. számu házból, kolera nosztrasz.

Budai András 29 éves hajós; Dunaföldvárról e hó 15-én a «Szent Pál» gabonaszállitó hajón jött a fővárosba, itt azonnal megbetegedett, két éjjelt azonban még a «Gizella» gabonás hajón töltött és csak tegnap vitték be a kórházba.

Hesz Károly 58 éves napszámos I. ker. alsóhegy-utcza 20. sz. kolera nosztrasz.

Czimbalmos Ferencz 38 éves postakocsis, az osztrák-magyar államvasut pályaudvarában a postafeladásnál hirtelen rosszul lett, kocsin kivitték a barakba, hol baját kolera nosztrasznak konstatálták. Vallomása szerint a bodzafa-utcza 11. szám alatt levő posta-udvar istállójában 25-öd magával alszik, minélfogva a kerületi elöljáróságot haladéktalanul értesitették, hogy a jelzett helyen a szükséges egészségügyi intézkedéseket foganatositsa.

Kubovics Ferencz 52 éves napszámos Ujpestről a Deák-utcza 8. számu házból, kolera nosztrasz.

Kirchweger Mária 25 éves cseléd százház-utcza 1. sz., kolera nosztrasz.

Büki Erzsébet 26 éves napszámosnő tüzoltó-utcza 16. sz., kolera-nosztrasz. E házban már fordult elő egy koleraeset s minthogy egy kis szobában 8—10-en laknak, felhivjuk rá a kerületi járványbizottság figyelmét.

Gál Róza 22 éves cseléd, aradi-utcza 28. sz. és

Kis Mari 27 éves cseléd, a Rókus-kórházból, mind a kettő kolerin. Ezeken kivül még egy nevelőnőt és egy bölcsészethallgatót vittek be a barakba, kiken azonban csekély mérvü kolerint konstatáltak s felgyógyulásuk pár nap alatt várható. — Tegnap meghalt még:

Mozdyniewiz Rozália 34 éves napszámosnő, a kit 12-én a szövetség-utcza 30. számu házból vittek be.

*

Szalai Erzsébet mosónő, aki f. hó 16-án délután a Rókus-kórház mosókonyhájában munkaközben, kolera tünetek közt hirtelen megbetegedett, ma reggel 3 órakor a barak-kórházban meghalt.

*

A mai nap folyamán a következő *megbetegedési* és *haláleseteк* fordultak még elő:

Mesztrik Ferencz, 3 éves gyermek (VI. szerecsen-utcza 37.) kolerin, *meghalt;*

Stein Berta, 24 éves (Stáczió-u. 17.) kolera;

Faic Jakab, 43 éves (szigony-u. 37.) hányszekelés;

Szepessy Antal, 40 éves, vasuti (X. ker. vasuti tisztviselők nyugdijépülete 4. ház) kolera-nosztrasz;

Barna János, 42 éves, napszámos (III. ker. pacsirtamező 10.) kolera, *meghalt;*

Folczer János, 36 éves, kocsis (IX. ker. üllői-ut kolera nosztrasz, szt.-János kórházban ápolják;

Wohlreiter Ferencz, 33 éves, napszámos (I. fehérvári-ut 16.) kolera nosztrasz, *meghalt;*

Heller Ede, 22 éves, bölcsész (VII. ker. huszár-utcza 5.) kolerin;

Kitelmeyer Mária, 25 éves, cseléd (VII. ker. százház-utcza 1. sz.) kolera nosztrasz;

Jantett Feliczia, 21 éves, nevelőnő (VI. ker. Andrássy-ut 8.) kolerin;

Csernycy Ferencz, 29 éves, napszámos, délután 3 órakor az összekötő vasuti-hid pesti oldalán összerogyott kolera-tünetek között;

Csuba napszámos (VIII. ker. Madách.-u. 19.) délután 2 órakor lett rosszul.

*

A fertőző betegek mai létszáma a barakk-kórházban a következő: himlő 88, hagymáz 29, kolera 27, vörheny 26, kanyaró és difteritisz 1—1. Tehát a kolera, mely eddig negyedik helyen állott, harmadiknak lépett elő. Beteglétszám a barakban 175, a balparti kórházakban 1430. Emelkedés tegnap óta 26.

*

Az I. kerületi járványbizottság, tekintettel a budai kőpart tisztátalan állapotára, javaslatot tesz, hogy a part hosszában nyilvános klozetek és pisszoárok állittassanak föl.

*

A III. kerületi járványbizottság szintén bejelentette megalakulását. Elhatározták, hogy mindennap ülést tartanak és éjjeli inspekcziót rendeznek be. Ugyane bizottság Ó-Buda számára népkonyhát kér sürgősen. Továbbá nyilvános vizvezetéki kutakat sürget a következő helyekre: a kisczelli-utcza sarkára, a szüllőkert-utczában a Berner-féle kávéház mellé, a Miklós-utcza közepére, a Majláth-utcza közepére, a kerék-utcza és ék-utcza sarkára, valamint Ujlakon a dom-utcza déli részére.

*

Az V. kerületi járványbizottság bejelentette megalakulását s több rendbeli javaslatot terjeszt be. — nevezetesen, az V. ker. kültelkére, tekintettel ennek nagy kiterjedésére, *Rémy* Béla drt kéri a járvány idejére hatósági orvosi minőséggel fölruházni; kéri ezenkivül, hogy a kerületben nagy számmal található tulzsufolt lakások megritkitása végett a járványbizottság haladéktalanul intézkedjék egy 400 személyre számitott barak fölépitése iránt; továbbá a járvány idejére kéri a bizottság, hogy az V. kerületben az utczák gépekkel való söpretése szüntettessék meg — s a söprést emberi erővel végezzék; kérnek a kültelekre 4 közkutat, népkonyhát, jégárusitó helyet a kültelken is, a kültelek részére egy betegszállitó kosarat s egy második deszinfektört.

*

A katonai térparancsnokság bejelentette, hogy az Ujépületben, a 24-ik vadászzászlóaljhoz tartozó Irsa István nevü közlegény kolerában megbetegült és a katonai kórházba szállittatott. Az óvó intézkedéseket a kaszárnyában megtették.

*

A honvéd térparancsnokságot *Stoffer* József ezredes, térparancsnokon kivül, az állandó járványbizottságban még *Hamary* Dániel dr. honvéd ker. törzsorvos is fogja képviselni; megbizó levelét ma nyujtotta át.

*

Lung György tanácsos elrendelte, hogy az ördögárok mindazokon a helyeken, a hol kellőleg tisztitva nincsen, alaposan kitisztittassék — s e czélból a mérnöki hivatalt utasitotta.

*

Az «Eötvös egyesület» a járvány tartamára a következő intézkedéseket léptette életbe. A választmány által kiküldött külön bizottság ügyel az egylet egészségi viszonyaira és kielégitő pénzbeli segélyben részesiti esetleg azokat az elszegényedett egyleti tagokat, kik kolerába esvén, nem szerezhetnék meg a szükséges gyógyitó eszközöket. Ezenkivül esetleg előforduló kolera esetben — ha az egyleti orvos elfoglalva volna — a tagok idegen orvost is hivhatnak s az egyesület pénztára fedezi az idegen orvos látogatásainak költségeit és intézkedik, hogy a főváros összes gyógyszertárai az ilyen orvosi rendelvényekre irt gyógyszereket dijmentesen kiadják.

*

Az az intézkedés, hogy az *éjjeli szállásadók* a járvány tartama alatt elöljárósági engedélyt tartoznak kérni helyiségeiknek éjszakára való kiadása iránt, mint halljuk, azokra terjed ki, a kik az éjjeli szállásadással üzletszerüen foglalkoznak (a rendőrség mind ismeri őket, s éjjenkint több mint hat vendéget fogadnak helyiségökbe.

*

A *tulzsufolt lakások* közegészségi szempontból ép a mai válságos napokban tovább nem levén megtürhetők, legközelebb számos kiszállásolás fog történni oly lakásokról, a melyekben a megejtett vizsgálat éjeken át tulságos számu hálóvendéget konstatált. Hogy ez történhessék, a Neuschloss-czéggel épittetnek barakokat ily kiszállásolandók számára. A járványbizottság sürgősen ajánlotta a tanács figyelmébe ily ideiglenes menedékek épittetését s az idevonatkozó Neuschloss-féle ajánlat tárgyalása czéljából Gerlóczy helyettes polgármester a tanácsot holnap déli 12 órára rendkivüli ülésre hivta össze.

*

— *A VII. és VIII. kerületekben* még mindig nagy a panasz a szemétkihordók ellen. Eltekintve attól, hogy majd egész délelőtt járnak a kocsikkal és hordják végig az utczákon a szemetet, még azt is megteszik a vállalkozók, hogy fuvarkimélés tekintetéből először a saját udvaraikra hordatják a szemetet és csak azután viteti ki a telepekre, hol ismét az az ártalmas és a közegészségügyre veszélyes állapot uralkodik, hogy a ker. elöljáróságok nem ellenőrzik elég szigoruan a kihordott szemét azonnali befödését és igy akárhányszor megtörténik, hogy a szemét napokon át hever fedetlenül.

*

A *jobbparti polgárság* ama része, mely az Aszalay-laktanya környékén lakik, mint tudva van, erős izgatást kezdett a kolera-kórháznak e helyen szándékba vett berendezése ellen. Az I. kerületi bizottsági tagok a tegnapi ülésen ki is vitték, hogy a járvány-bizottság uj helyszini szemlét rendelt el, s bizottságot küldött ki abból a czélból, hogy ez 48 óra lefolyása alatt nézzen szét Budán s ha az érdekeket nem annyira sértő alkalmas helyet talál, erre nézve javaslatát mutassa be. E bizottság ma eljárt feladatában s ámbár számos helyet megtekintett, csupán a *régi lövőházi* telek volt az, melyet első sorban alkalmasnak talált s másodsorban ismét az Aszalay-laktanyát volt kénytelen ajánlani. A bizottság jelentése a járványbizottság holnapi ülése elé kerül.

*

Legutolsó kimutatásunk óta tehát kolerában meghalt **öt egyén,** névszerint: *Mozdynievitz* Róza, *Szalai* Erzsébet, *Mesztrik* Ferencz, *Barna* János, *Wohlreiter* Ferencz.

*

A vidéken.

Győr, szept. 19. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A kolera állása maig hatvanhét betegedés, tizenhat halottal. Ujabb esetek mind sulyosak. Mai vásár elhalasztása, az iparosokat nagyon elkeseritette, elkeseredést többen személyeskedésből, rosszlelküleg fokozzák gyanusitásokkal. Intelligenczia nyugodt, látván erélyes óvintézkedéseket, betegedések, halálozások száma csodálatosan összevág Budapestével, de meggondolandó, hogy Győr lakossága huszadrésze Budapestnek. Dr. Mundy elismerőleg nyilatkozot itt jártában hatósági intézkedésekről.

Győr, szept. 19. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Dr. *Oláh* Gyula orsz. közegészségügyi felügyelő megérkezett, bejárta a járványkórházakat, pár napig itt marad.

Győr, szept. 19. (O. É.) A járvány következtében szept. 17-ikén megbetegedett 5 és meghalt 2 személy, 18-ikán pedig szintén 5 betegedési és 2 haláleset fordult elő.

A győri koleráról irja a *Győri Közl.*: A városunkat ijesztő járvány komolyabb mérveket mindez ideig nem öltött. Söt az utóbbi napokban a megbetegedések száma csökkenést mutat. Csütörtökön e hó 16-án összesen 6 megbetegedés fordult elő, s ezekből kettő, a korábban megbetegedettek közül egy meghalt, összesen tehát 3 haláleset volt. Pénteken 5 megbetegedés és 2 haláleset, szombaton a délutáni órákig 2 megbetegedés és 1 haláleset volt. E számadatokból kitetszőleg az epidemia nem egy és ugyanazon természetü a tapasztalásból ismeretes kolerajárványnyal; hogy a betegség maga hasonlit a kolerához, vagy épen határozottan kolera is, azt az egyhangu orvosi vélemények kétségen kivül helyezték, de hogy nagyobb mérveket nem öltött, az vagy annak tulajdonitható, hogy a járvány későn, az őszi évszakban jeleutkezett, vagy annak, hogy a messzemenő óvintézkedésekkel sikerült utját állani. A járványbizottság e hó 16-án ülést tartott. Rendkivül jól hatott a város közönségére, hogy abban a főispán is részt vett. A járvány-bizottság tekintettel a naponkint jelentkező betegedési esetekre, a szakférfiak egyhangu véleménye alapján szükségesnek tartotta az e hó 20., 21. és 22. napjára már egy izben elhalasztott országos vásárt bizonytalan időre elhalasztani. A járvány-kórház e hó 18-án átadatott rendeltetésének. A nép alsóbb osztályában még a betegedéseket is eltitkolják a korházba szállitástól való félelmükben. A járvány-kórház a hosszu-utczai vámon tul már teljesen fel van szerelve. Terjedelmes, magas, tágas épület, czélszerü beosztással és számos fekhelylyel. Az épülettől jobbra elől külön mosókamara, mögötte hullakamara van felállitva. A kórházhoz Reschovszky szigorlóorvos van megbizva, ki Szabadhegyre is felügyel. A főkapitányság felhivja a város közönségét, hogy a magánházaknál előforduló betegedéseket nyilvántartás végett jelentse be. Egyuttal felvilágositásul tudomásra hozza, hogy csakis azon betegeket viszik a kórházba, kiknél az elkülönités nem volna lehetséges. A katonaságnál, mióta az összpontositás véget ért, egyetlen koleraeset sem fordult elő. Báró Mundy dr. osztrák közeg. főtanácsos az osztrák kormány megbizásából péntken Győrött járt s minden óvintézkedésről teljes elismeréssel nyilatkozott.

*

A Bud. Corr. irja: Dr. *Petz*, városi orvos Győrött, ki több nap óta jónak látja egyes bécsi lapok részére — «felhivásukra» — távirati tudósitásokat küldözgetni a kolera állásáról Győrött, tegnap egy oly távirati tudósitást küldött a «Neues Wiener Tagblatt» részére, melyet, hogy elejét vegyünk minden félremagyarázásnak, szó nélkül nem hagyhatunk. Dr. Petz ur — a ki ugy látszik nem eléggé ismeri sem Magyarország közjogi helyzetét, sem pedig ennek törvényeit, — ugyanis azt sürgönyözte, hogy az osztrák kormány báró *Mundyt* mint megbizottját Győrbe küldte, hogy a járvány állásáról személyesen informálja magát.» Illetékes informáczió alapján Győr város orvosának ez állitását irányzatos és teljesen alaptalan híresztelésnek mondhatjuk; az osztrák kormánynak eszébe sem jutott hasonló megbizással delegáltat Magyarországra küldeni. Báró Mundy, ki tudvalevőleg a bécsi önkéntes mentő-társaság főorvosa, nem sokalta a fáradtságot és lejött Győrbe és Budapestre, hogy a kolera körül tanulmányokat tegyen. Helyén volna, ha dr. Petz ur tudósitásait legalább is valamivel óvatosabban szerkesztené meg.

A Pozsonyvidéki L. irja: Egyik pozsonyi német lap hire szerint Pozsonymegyében *Lamacson* négy ember kolerában megbetegült. E hir teljesen alaptalan. Bézay szolgabiró, dr. Lendvay megyei főorvos és dr. Zsigárdy járási orvos, társaságában a hir folytán Lamacsra kimenvén, ott az e hó 15-én megtartott vizsgálat alkalmából összesen csak egyetlen beteget talált, annak sem volt kolerája, hanem csakis nagyobb foku közönséges bélhurutja. De még ez a bélhurutos ember is javulóban van s azóta nem fordult elő más hason faju betegedés.

A veszprémmegyei állapotokról a következőket irja a *Veszprémmegyei F. H.*:

A zirczi járás területén fekvő Ó-Bánya pusztán e hó 10-én egy kolerin-eset fordult elő, s daczára annak, hogy Kerényi Frigyes megyei főorvos, alispáni utasitás folytán a nevezett pusztán azonnal megjelent, s a legmesszebb menő óvintézkedéseket foganatositotta, a hét folyamán Ó Bányán koleraszerü tünetek között három halálozási eset fordult elő s a jelenleg betegen fekvő öt ember közül három betegen a főorvos által ázsiai kolera konstatáltatott. A megyei egészségügyi bizottság e czélból e hó 15-én ülést tartott és az ülésből egy járásorvos kiküldetését táviratilag kérelmezte a belügyminiszteriumtól. Az egészségügyi bizottság a legmesszebb menő óvintézkedések folyamatba vételét eszközli, de müködése felette meg van nehezitve az által, hogy a zirczi járás Baumann József személyében egy 83 éves és a néppel bánni épen nem tudó járásorvost bir, ki ellen oly nagy az elienszenv, hogy az ó-bányaiak az általa elrendelt orvosságokat be nem veszik és a pusztán tegnapelőtt történt megjelenése alkalmával a lakosság annyira felzendült, hogy Baumann Józsefnek menekülnie kellett. A betegeket most Tóth Endre zirczi urodalmi orvos kezeli, Zámory Kálmán ottani tulajdonos pedig a betegek részére külön kórhelyiseget adott, oda ápolókat rendelt s az orvosságok beszerzési költségeit készséggel fedezi. A járásorvos helyettesitése iránt pedig az alispán részéről sürgős intézkedés tétetett. Az egészségügyi bizottság foglalkozott a Veszprém városi viszonyokkal is és a bizottságban jelen volt polgármester legerélyesebb óvintézkedések tételére hivatott fel. Véghely Dezső megyei alispán és Purgly Sándor dr. megyei t. főjegyző a csapószeren tegnapelőtt tüzetes vizsgálatokat eszközöltek, hol több helyen valóban botrányos állapotokat találtak. A megyei egészségügyi bizottság e hó 19-ére ujból gyülést hirdetett és alkalmasint járványbizottsággá fog alakulni. Hir szerint már is intézkedett az iránt, hogy az október 6-ára Győrből és Győr környékéről a berendelt honvéd ujonczok behivása a miniszterium által elhalasztassék, mivel a Győr városában és vidékén fellépő kolera-járvány ezek által Veszprémbe hurczoltatnék.

Pécs, szept. 16. (O. E.) A *Mohácson* kolerában megbetegedett két egyén közül az egyik már teljesen felgyógyult és már holnapután el fog utazni.

Szabadkáról jelentik, hogy ott Pertits Alajosné f. hó 18 án délelőtt a Csikeria-pusztán hirtelen kolerába esett. A főorvos intézkedése folytán a beteg nőt beszállitották a szabadkai barak-kórházba.

Fiume, szept. 19. (O. E.) A legutóbbi 24 óra alatt egy kolerabetegedési eset fordult elő és az előbb megbetegedett személyek közül egy meghalt.

A külföldön.

Bécs, szept. 19. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A kereskedelmi miniszterium egyetértésben a belügyminiszteriummal rendeletet bocsátott ki a vasutigazgatósághoz, melyben megállapitja az utasok közt netán előforduló koleraesetekre, vagy halálozásokra vonatkozó eljárási szabályokat.

Belgrád, szept. 19. A belügyminiszter a járványos vidékekről érkező személyek s szállitmányok fertőtlenitését s azonkivül a legszigorubb közegészségi s rendőrségi intézkedéseket rendelte el. Külön közegészségügyi bizottság ügyel a rendeletek legszigorubb végrehajtására.

Trieszt, szept. 19. Tegnap óta öt személy betegedett és egy halt meg kolerában.

Varsó, szept. 19. Tegnaptól kezdve Ausztriából érkező utasok csak azon esetben bocsáttatnak át a graniczai és vornoviczei állomásokon, ha az orosz konzulátustól kapott bizonyitványnyal kimutatják, hogy koleramentes vidékről jönnek, vagy ha az állomáson orvosi vizsgálatnak vetik alá magukat. — A miechowi és olkusei országuton a forgalmat megszüntették.

SZINHÁZ, ÉS MÜVÉSZET.

— **Opera.** *Hugonottákat* játszották igen sikerült szereposztással. A királyné Bianchi kisasszonynak egyik legfényesebb szerepe, s a kitünő müvésznő ma este ismét remekelt. Valentint Szigetiné a. énekelte. Az apród szerepében Ábrányiné a. aratott nagy tetszést. A kedves müvésznő minden szerepét választékos gonddal s kifogástalan tisztasággal és pontossággal énekeli s igy nem is csudálkozunk azon, hogy a közönség szeretetében egyre nagyobb tért hódit magának. Perotti Raoulja ismert kitünő alakitás. A müvész ma különösen jól volt disponálva. A közönség csak félig tölté meg a házat.

— **A pozsonyi szinház** megnyitási ünnepére, mint a *Pozsonyi L.* irja, Tisza miniszterelnök, Trefort és Szapáry miniszterek és Péchy Tamás a képviselőház elnöke, a kormány és a képviselőház képviseletében, továbbá Jókai Mór, a megnyitó «Prológ» szerzője és gr. Keglevich intendáns Pozsonyba mennek.

SPORT.

— **Az udvari vadászatok** Ausztriában nagy vadra október hó elején kezdődnek a neubergi és eisenerzi vadászterületeken, melyeken Lipót bajor herczegen kivül, Nándor toskanai főherczeg és Albert szász király is részt fog venni.

Bécs, szept. 19. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az őszi meetingnek ma volt hetedik s utolsó napja, melyre válogatott és nagyszámu közönség jelent meg a freudenaui gyepen. Az udvar részéről Mária Terézia főherczeg asszony és Ferdinánd főherczeg voltak jelen. Az egyes futamok eredménye a következő; I. *Nyeretlenek versenye.* Handicap, 950 frt. Távolság 1200 méter. Kétéves lovaknak (21 aláirás). Péchy Andor s. m. *Petrus* (ap. Peter a. Landrail) (52 kg.) első; Szapáry Iván gróf p. k. Bess Craig ($47\frac{1}{2}$ kg) második; Mr. Aromac s. k. Pata (45 kg.) harmadik. Másfél hoszszal biztosan nyert. Rossz harmadik. Összesen hét ló futott. Totalisateur 5:19. II. *Irial-Stakes.* 2500 frt. Távolság 1200 méter. Két és hároméves lovaknak. (13 aláirás.) Esterházy Miklós gróf 2 é. s. k, *Sollich* (ap. Chamant, a. Vitan.) (59 klgr.) első. Blaskovich Ernő 2 é. s. m. *Hüség* ($54\frac{1}{2}$ klgr.) és Rothschild Náthán báró 2 é. s. m. *Zsupán* ($54\frac{1}{2}$ klgr.) holt versenyben érkeztek a második helyre, Péchy Andor 2 é. s. m. *Kandász* ($51\frac{1}{2}$ klgr.) harmadik. Két hoszszal biztosan nyert. Oszszesen négy ló futott. Totalisateur 5:51. — III. *Ridotto-verseny* 2000 frt. Kétéves lovaknak. Távolság 1000 méter. (10 aláirás.) Mr. J. Butters p. m. *Hostin* (ap. Przedswit, a. Hopeful) ($47\frac{1}{2}$ klgr.) első; Esterházy Móricz gróf s. k. *Vinaigrette* (54 klgr.) második, Péchy Andor p. k. Très-chic (46 kg.) harmadik. Küzdelem után egy nyakhoszszal nyert. Fél hossz a második és harmadik közt; összesen öt ló futott. A nyertest tulajdonosa visszavette 4100 forintért. Totalisateur 5:26. — IV. *Zárverseny.* 1000 frt. Három éves és idősebb lovaknak. Távolság 2000 méter (11 aláirás) Flesch Albin százados 3 é. s. k. *Zománoz* (ap. Verneuil a. Lenke) ($54\frac{1}{2}$ klg) első, Sztáray János gróf 3 é. p. m. Riadó (56 kg.) második. Rothschild Náthán báró 3 é. sárgaménje Manfréd (56 kg.) harmadik. Egy hosz-

szal biztosan nyert. Rossz harmadik. Csak hárman futottak. Totalisateur 5 : 6. — V. *Gátverseny.* Handicap. 1200 forint az elsőnek; 200 forint a másodiknak. Hároméveseknek. Távolság 2400 méter (19 aláirás), Batthyányi Elemér gróf nev. Blaskovits Bertalan s. k. *Beauty* II. (ap Buccaneer, a. Borostyán) (59 kg.) első; Col Anthony s. k. Elsa (55 kg.) második; Mr. C. Wood Laurel (61 kg. harmadik. A verseny balesettel is járt. Kilencz ló jelentkezett a startnál. A vezetéssel Schossberger Seni-je ugrott el, nyomon követte Gönner, Damasus és Laurel. *Az egyenesre befordulva Gönner elbukott a gátnál, lovasát Ellist levetve magáról. A szerencsétlen eszméletet vesztett jockeyt szállitókosárban vitték el* a baleset szinhelyéről. Ugy látszik, veszedelmes sérülés szenvedett. E körülménynek köszönhető, hogy Beauty II. hat hoszszal könnyen nyert. Laurel Rossy harmadik volt. Baltazzi Hektor p. m. Kisbiró, melyet maga a tulajdonos lovagolt csökönyössége miatt versenyen kivül maradt. Seni utolsónak érkezett be. A totalisateur 5: 112 fizetett. Helyre fogadásoknál 25: 250 frtot adtak a győzőért. VI. *Brigantine akadályverseny.* 3000 frt a győzőnek, 200 frt a másodiknak Thinder, kontinentális lónak. Távolság 5000 méter. (8 aláirás). Esterházy Pál herczeg 4é. p. m. *Red-Hot* (ap. Kisbér öcscse a. Paprika) (60 kg.) első; Kinsky Rudolf gróf 4é. p. k. Triesting (63½ kg.) második. Baltazzi Hektor ur 6é. p. m. Runzenbruder (71 kg.) harmadik. Kielmansegg Károly báró id. p. h. Excellenz feltartva. Másfél hoszszal biztosan nyert. Rossz harmadik. Totalisateur 5: 12.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **Az egyetemi ifjuság köréből.** A budapesti m. kir. tudomány-egyetem gyógyszerészettan hallgatók segély- és önképző egyletének 1886/87-dik évi bizottsága következőleg alakult meg: Elnök: Dékay Jenő, alelnök: Róth Lóránd, főjegyző: Fazekas András, aljegyző: Liszka László, főkönyvtáros: Mihálovits Jenő, pénztáros: Heim Bertalan, ellenőr: Kien Viktor, karnagy: Szentmihályi Gyula.

— **Az «első budapesti bérkocsis segédek betegsegélyző- és temetkezési egylete»** ma tartotta meg egyleti zászlajának ünnepélyes beszentelését. Az ünnepély reggel 8 órakor vette kezdetét az egylet kender-utcza 19. sz. a. helyiségeiben, hol a tagok nagy számban gyülekeztek. A rendezőség széles, kék és fehér szinü vállszalagot viselt. A tagokon kivül megjelentek a bécsi, esztergomi, pozsonyi, temesvári és győri egyletek küldöttségei is, az utóbbiak egy nemzeti szalaggal ékesitett babérkoszorut hoztak kartársaiknak. Kilencz órakor négyfogatu kocsi ment a zászló-anyáért *Pálmay* Ilkáért, a ki megérkeztekor a választmány rövid üdvözlő beszéddel, a jelenvoltak pedig harsány éljenzéssel fogadták. Erre megindult a menet a belvárosi templomba. A diszmenetben a kocsigyártók, kövezők s a Heinrich Jenő féle betegsegélyző egylet zászlóikkal, ezenkivül 50 fehér ruhába öltözött leány, a kik a felszentelendő zászló után mentek. A plébánia templomban *Rommeiser* József pápai kamarás plébános fényes segédlettel ünnepi misét mondott, mely után emelkedett hangon tartott alkalmi szónoklatot. A szónoklat végeztével beszentelte a zászlót, mire a szent háromság s az egyház nevében az első szeget beverte a zászló rudjába. A második szeget az ünnepélyen megjelent *Ráth* Károly főpolgármester verte be *Rudolf* trónörökös nevében. Ezután a zászlóanya, Pálmai Ilka, a ki világos rózsaszin habos selyemruhát viselt csipkediszszel, az általa ajándékozott szallagot erősitette meg, a mely nehéz fehér brokát selyemből készült s melyen a zászlóanya nevén kivül e aranyhimzésü szavak olvashatók: »Biztosan és gyorsan haladjunk utainkon.« A zászló nehéz kék selyem kelméből készült s arany himzéssel és arany rojtokkal van diszitve, a középen pedig Szt Elias, az egylet védszentjének képe látható. A templomi szertartás után a diszmenet ismét megindult s a városháztéren, váczi-utczán, Gizellatéren, Dorottya-utczán, fürdő-utczán, Andrássy-uton és sziv-utczán keresztül a régi polgári lövöldébe vonult, a hol Dsubák Miklós a távollevő Glattfelder Jakab elnök helyett magyar, Judruch József német nyelven mondottak beszédet üdvözölvén a vendégeket a zászlóanyát s megköszönvén a zászlóra befolyt adakozásokat. Erre Pálmay Ilka verte be a zászlórudba a zászlóanya szegét. Ezután a többi jelenvolt tiszteletbeli s egyleti tagok is beverték szegeiket, melylyel az idő délutáni 6 óráig telt el. Este 9 órakor az egylet pénztára javára tánczvigalom volt, a mely a kora reggeli órákig tartott.

— **Az ó-budai Ganz és társa vasöntő- és gépgyári tüzoltóság** ma d. u. 4 órakor a tüzoltóság ujjáalakulása óta tartott 1000-ik éjjeli őrség megünneplésére a főgyár udvarán diszgyakorlatot rendezett, melyben résztvettek: a budapesti önkéntes tüzoltó testület, a pesti waggongyári, Zellerin-féle, Goldberger és társai-féle, a magy. kir. államvasuti, az osztrák-magyar államvasuti, téglagyári önkéntes tüzoltó egyletek összesen 200 emberrel. A tüzoltó-testületek kürtharsogás mellett a diszesen felékesitett gyári főkapun a gyár udvarára bevonult s a diszgyakorlat kezdetét vette. 1. Az ünnepelt tüzoltóegylet hydrophornak iskolaszerelésével mutatta be magát Wopaletzky főparancsnok vezénylete alatt, mire a kocsifecskendő iskolaszerelése következett Kolumbini őrparancsnok vezetése mellett. E szerek fel- és leszerelése meglehetős gyorsasággal és pontossággal végződött. A jelképes támadás az ünnep 3-ik pontját képezte. Ez sikerült legjobban. Egy és fél percz mulva a gyári udvaron álló 2 emeletes minta asztalosmühely tetőzetén 4 sugár dolgozott, egy pedig tartalékban maradt. E sugarak csakugyan eloltották volna a tetőzet lángját és a főgyár felé irányuló erejét könnyen megtörhették volna. E tapintatos és gyors rohammal csakugyan bebizonyitotta a gyár tüzoltósága, hogy szükség esetén nagy veszedelmet volna képes elháritani a roppant terjedelmü gyári épületekről. Az ünnepet meglehetős rendben történt elvonulás fejezte be. Az összes szakaszok ezután a Fáczánhoz czimzett vendéglőben jöttek össze, a hol Mechwarth gyári főigazgató vendégei voltak.

— **A «budapesti czipészek betegsegélyző-egylete»** s a «budapesti czipészsegédek önképző-egylete» ma délután 2 órakor a dob-utczában lévő «Népkertben», hol mintegy 250 czipészsegéd és több mester jelent meg, gyülést tartott. A gyülést, mely elejétől végig a legpéldásabb rendben és komolysággal folyt le, *Till* József elnök nyitotta meg, előadván a gyülés czélját, mely a czipésziparteslülethez, a közte s a czipészsegédek egyesületei között felmerült viszály elintézése végett felterjesztendő s az egybehivó bizottság által készitett határozati javaslat tárgyalása. Till József után hasonló értelemben németül beszélt *Pór* Árpád, ki hevesen kelt ki ama törvényellenes eljárás ellen, melyet az ipartestület ama segédekkel szemben tanusit, akik nem iratkoznak be a testület segély egyletébe, holott az ipartörvény szabad választásukra bizza melyik egyletbe iratkozzanak. Ezután felolvassa Gyurics László czipészmester javaslatát, ki helyeselvén a segédek eljárását, inditványozza, hogy a segédek egyleteiknek helyiségei számára az ipartestület házában tért engedjenek, megfelelő lakbér mellett, hogy igy a mesterek és segédek közti kapocs szilárduljon. *Czinder* Károly pártolja e javaslatot. *Román* Ferencz inditványozza, hogy az egészségtelen piszkos mühelyek ellenőrzése tárgyában a gyár illetve mühely vizsgáló bizottsághoz kérvény intéztessék. Miután még *Repold* czipészmester szólott, a gyülés elfogadta a következő határozati javaslatot:

«A szept. 19-én a «Népkertben» tartott nyilvános czipészgyülés a következőkben határozottan tiltakozik a budapesti czipész ipartestület azon jogtalan eljárása ellen, melyet a czipész segédekkel szemben elkövetett:

Tekintettel arra, hogy a budapesti czipész ipartestület tisztviselői a munkaközvetités alkalmával a czipészsegédek betegsegélyző egyletének tagjait azzal a megjegyzéssel utasitják el, hogy irassák be magukat a testület által alakitott egyletbe, mert csakis akkor közvetitenek, tekintettel továbbá arra, hogy az ipartörvény 142. §-a értelmében a budapesti czipész ipartestület kormánybiztosa által f. évi április hó 21-én egybehivott közgyülés alkalmával a segélypénztárt czélozó inditványt egyhangulag elejtették, azon indokolással, hogy a fennállónál jobbat létesiteni nem képesek — határozottan tiltakozunk az ellen, hogy az ipartestület hivatalos közegei a segédeket a testület által alakitott betegsegélyző-egyletbe kényszeritsék. A segédeket pedig figyelmeztetjük, hogy nem kötelesek fizetni semmit sem, hanem tetszésük szerint bármely egyletbe tartoznak magukat felvételni. Tekintve végül, hogy a budapesti czipészsegédek önképző és minden közvetitő egyletet szentesitett alapszabályaival az ipartörvény 10. és 22. §§. fennálani feljogositják, — kijelentjük, hogy a budapesti czipész-ipartestület müködését a segédekkel szemben jogtalannak és nem a munkaadók és segédek közti jó viszony helyreállitására irányitottnak tartjuk, pedig az ipartestületnek alapszabályai értelmében ezen a munkaadók és segédek közötti jó viszony helyreállitandó és fentartandó.»

Ezen határozati javaslatot az ipartestület legközelebbi választmányi gyülésen Pill József Hmell József és Német Lajos fogják átadni.

A Petőfi-társaság ülése.

Az akadémia kis terme diszes közönséggel telt meg a Petőfi-társaságnak a nyári szünetek után ma délelőtt *Komócsy* József elnöklete alatt tartott első ülésén. A közönség tulnyomó része a főváros szépeiből került ki, de nem hiányzott soraiból az irodalom iránt mindig melegen érdeklődő fel és ifjuság sem. A három hónapi szünet után tartott első ülés iránt tanusitott érdeklődés nem is volt tárgytalan, mert a felolvasásra került müvek mindegyike olyan magas irodalmi szinvonalon állott, mely a legkényesebb izlésü közönség igényeinek is teljesen megfelelhet.

Az ülést *Komócsy* József elnök nyitotta meg, néhány rövid szóval üdvözölve a tagokat és az ülésen megjelent közönséget. Beszéde folyamán egyszersmind kifejezést adott fájdalmának is a társaság egyik tagjának: *Boruth* Elemérnek nem rég történt elhunyta felett. Utána *Bodnár* Zsigmond foglalt helyet a felolvasó asztalnál, ki *Radó* Antalnak «*A franczia és olasz troubadourokról*» irt értekezését olvasta fel. Szerző értekezésében az olasz lyra történetének csecsemő-korát vázolja; leirja, hogy az olasz lyra fejlődésének az első impulzust a hazájukban már népszerüvé vált provencál troubadourok adták meg, kik megjelenve az olasz udvarokban itt csakhamar utánzókra és versenytársakra akadtak az olaszok között, kik eleinte szintén provencal nyelven, de később már olasz nyelven irt költeményekkel versenyeztek velük. Nagy érdeklődést keltett — különösen a hallgatóság hölgytagjai között az értekezésnek a «szerelmi törvényszékek»-ről és azoknak «döntvény»-eiről szóló része. Ugyszintén azok a részletek is, melyekben szerző a Magyarországon élt két külföldi hegedőssel: a hires provençal költő: Pierre Viedal-lal — ki 1196 körül vetődött Imre király udvarába és egy német nőhegedős: Adelheid-dal, — ki II. Endre király udvarában szent Erzsébet királyleányt mulattatta — foglalkozott. A közönség zajosan megtapsolta a Bodnár által felolvasott értekezést.

A következő felolvasó *Ábrányi* Emil volt, ki *Atyai tanácsok fiamnak* czimü gyönyörü költeményét olvasta fel. *Kedves fiacskám légy alázatos* refrainnel inti a költő gyermekét az alapjában borongó, — mélabus, de mégis kedélyes hangu költeményben, hogy miként viselje magát «e bus nehéz világban», ha boldogulni akar.

«Sürögj, forogj! E bús, nehéz világon,
Mosolygó arczczal bókold magad át;
Elismerés lebegjen sima szádon,
S minél többször mondd: «Exczellencziád!»
«Nagyméltóságod leghübb tisztelője!»
Igy majd jutalmat minden óra hoz;
A sok félisten mind taszit előre,
Kedves fiacskám, légy alázatos!

Oh! hizelegj! És titkold ha van elved,
De még jobb tán, ha nyiltan megtöröd;
Igenre, nemre gyakorold be nyelved
A mint kivánják a kegyes körök.
Légy nyájas szolga; könnyed fürge hátat
Sajátits el, mely vigan hajladoz
És a mi fő: ne emlegesd apádat!
Kedves fiacskám, légy alázatos!»

A közönség élénk tapsokkal adózott a szép költeményért.

A következő felolvasót már kiléptekor zajos taps üdvözölte, tanuskodva arról, hogy régi ismerőse, kedvencze a közönségnek az a ki helyet foglal a felolvasó asztalnál: *Balázs* Sándor. A kifogyhatatlan humoru iró *Gyakorlati szerelem* czimü elbeszélésében a két mázsányi test-sulylyal dicsekvő *Francziska* kisasszony szerelme- és házassága töttéténetének élczes, szellemes de e mellett igen diszkrét leirásában mutatta be ma derült, ragyogó kedélyét. A felolvasás végeztével perczekig tartott a zajos taps, éljenzés.

Az utolsó felolvasó *Tolnay* Lajos volt, ki a *Fösvény kastély* czimü költői elbeszélésében Pocsár Anna és Kardos Pál szerelmét énekli meg. A szintén élénk tetszésnyilatkozatokkal fogadott költeményből adjuk annak a következő, erős drámai részletet, melyben Kardos Pál szemben áll Pál Mátéval a falu uzsorásával, ki az ő atyját is kifosztotta mindenéből; s az uzsurást megölve magára gyujtja a házat.

«Van isten! Csak annak
Nincs, a ki nem keres.
Van isten; itélő,
Igaz, rettenetes.

A felhőben, napban,
Meglátszik magától.
A tüzből, az égből
Érthetőn alászól.

Ég a ház. Magasan
Fellobog a lángja.
Sok falu, sok koldus,
Fél vármegye látja.

Egész megye látja,
Senki se sajnálja;
Lelketlen uzsorást
De ne is sajnálja.

Pál Máté, ki voltál,
Most tudja a falu;
Hirdeti szép neved
A perje, a hamu.

Csontod pokolé,
Véred a kutyáé.
Ez a történeted
Zongori Pál Máté.

Ifju Kardos Pétert,
Bozsár Annát pedig
Egy harangszó alatt
Egy sirba temetik.»

A felolvasások végeztével zárt ülés következett, melyen a társaság főtitkára: *Szana* Tamás intézkedéseket kért az iránt, hogy a már igen nagy számra felszaporodott Petőfi-reliquiák biztos helyen tétessenek le megőrzés végett. A társaság elhatározta, hogy küldöttséget fog meneszteni *Trefort* Ágoston miniszterhez és *Pulszky* Ferencz muzeum-igazgatóhoz, melynek feladata leend a fentebbi czélra tőlük egy szobát kérni a muzeumban.

HÁZASSÁG.

— **Eljegyzések.** *Adamovics* Lázár, ménesi vinczellér-képezdei tanár eljegyezte *Menadovic* Szilárd nyug. miniszteri tanácsos és a szerbegyházi javak főgondnokának leányát *Theodorát.* — *Steiner* Manó visegrádi gyógyszerész e hó 14-én tartá eljegyzését, *Keszler* Teruskával. — *Feiler* József közöshadseregbeli tartalékos hadnagy Szentesen, eljegyezte Deutsch Ferencz beregböszörményi földbirtos leányát, Terikét. — *Kovács* Rezső zalamegyei segédszolgabiró, eljegyezte Varga Károly veszprémi ügyvéd leányát, Jolánkát.

— **Esküvő.** Dr. *Grünwald* Mór szliácsi fürdőorvos és ismert fővárosi nőgyógyász ma délben diszes nászközönség előtt vezette oltárhoz az ó-budai zsidó templomban *Stern* Etelka kisasszonyt, Stern M. fővárosi biztag leányát.

GYÁSZROVAT.

Winter Zsigmond könyvkereskedő és nyomdatulajdonos, nagyszombati polgár szept. 17-én 60 éves korában meghalt. Temetése ma délelőtt volt.

Id. Fodor István Debreczenváros egyik leggazdagabb, tekintélyes polgára, keresett épitész e hó 16-án 67 éves korában meghalt.

Sárvári Ullmann István nyug. cs. kir. őrnagy e hó 13-án 60 éves korában meghalt Nagy-Kanizsán; temetése ugyanott nagy részvét mellett ment végbe e hó 15 én.

A hivat. lap szept. 19-ki számából.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter *Kostend* Vilmost Brassómegye felvidéki járásának szolgabiráját, járása területére a községi biráskodást meghaladó kisebb polgári peres ügyekben biráskodási joggal ruházta fel, — A m. kir. igazságügyminiszter a vezetése alatti minisztérium számvevőségéhez *III. oszt. számtisztekké* Győry István kir. igazságügyminiszter számvevőségi dijnokot, *Skersil* János végzett tanárjelöltet, *Ámán* János és *Algyay* Antal kir. igazságügyminiszteri számvevőségi dijnokokat, *aljegyzőkké* a pestvidéki kir. törvényszékhez: *Páris* Frigyes és a ráczkevei kir. járásbirósághoz *Hodossy* Ernő budapesti kir. törvényszéki, a kolozsvár-városi kir. járásbirósághoz *Kócsi* Andor kolozsvári, a komáromi kir. törvényszékhez *Pap* Elemér ottani kir. törvényszéki joggyakornokokat, *segédtelekkönyvvezetővé* a pestvidéki kir. törvényszékhez *Cserha* József ottani irnokot, *irodaigazgatóvá* az egri törvényszékhez *Rados* Vincze ottani irodatisztet, *irnokokká* a bártfai kir. járásbirósághoz *Kassovszky* József eperjesi kir. törvényszéki, a vaáli kir. járásbirósághoz *Fekete* László székesfehérvári járásbirósági, a pécsi kir. törvényszékhez *Maximovics* Sándor ottani törvényszéki dijnokokat, a m. kir. pénzügyminiszter Botka István, Bieber Gyula, Glós Géza, Gerzsenyi György, Nagy József, Horváth Gyula, Filep Gábor és Papp Emil fogalmazó-gyakornokokat II. oszt. pénzügyi fogalmazókká, a marosvásárhelyi kir. főügyész *Zajzon* Lajost a m. kir. 24-ik honvéd-gyalog-féldandárnál kiszolgált és igazolványnyal ellátott számvivő-őrmestert a marosvásárhelyi királyi törvényszéki fogházhoz fogházőrmesterré nevezte ki.

TÁVIRATOK.

Marosvásárhely, szept 19. (O. É.) Rudolf trónörökös *görgényi vadászataira* Pausinger központi rendező Kemény Kálmán b. főispánnal végzi az előintézkedéseket. Salamon zenekarát Kolozsvárról megrendelték a vadászatok tartamára. Az udvari váróterem gyors kiépitése és berendezése czéljából *Perczel* főfelügyelő Herczog felügyelővel az államvasutak kolozsvári üzletvezetősége részéről Szászrégenbe utazott.

Pécs, szept. 19. (O. E.) *Gräf* Ede lovassági tábornok, József főherczeg adlatusa, ma este fél hat órakor a hadgyakorlatok megszemlélésére ide érkezett. Hirlik, hogy a *Mohácson kitört kolera* következtében, az itteni hadgyakorlatokat még e hó 25-dike előtt be fogják szüntetni.

Bécs, szept. 19. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A király e hó utolsó napjaiban Drezdába utazik Otto főherczeg menyegzőjére.

Bécs, szept. 19. O felsége a király szerdán érkezik meg ide és szeptember hó utolsó napjaiban Ottó főherczeg és Mária Jozefa herczegnő menyegzőjén lesz Drezdában jelen.

Bécs, szept. 19. Konstantin oldenburgi nagyherczeg és neje Pétervárról, Sturdza miniszter Lembergből ide érkeztek.

Bruneck, szept. 19. A tegnapi udvari ebéden a főherczeget, *Welsersheimb* gróf, a helytartó, a tábornoki kar, a polgármester, a kerületi főnök s több vidéki elöljáró is jelen volt. Este fáklyásmenetet, szerenádot rendezett a lakosság, mely király ő felségét lelkes ovácziókban részesitette. Ma reggel ő felsége s a főherczegek isteni tiszteletre jelentek meg, azután a lövöldébe mentek, hol több lövészszázad élén a fölövészmester fogadta, beszédet intézve ő felségéhez, ki néhány szóval kegyesen megköszönte a fogadtatást. Király ő felsége fél óráig nézte a lövési gyakorlatokat, azután ellépett a lövészszázadok előtt s a jelenlevők viharos kiálltásai közt visszatért szállására. Délelőtt 11 óra 20 perczkor a király kiséretével Welsbergbe ment, hol a község, a papság és a lakosság által lelkesülten üdvözöltetett. Ő felsége megérkezése után az ünnepély szinterére ment, hol számára sátort állitottak fel. Az ünnepi ének elhangzása után a polgármester beszédet intézett ő felségéhez, a ki válaszában örömének adott kifejezést a fölött, hogy az olyannyira sujtott völgyet ismét uj virágzásban láthatja s a védelmi épitkezések előhaladnak. Erre szünni nem akaró örömrivalgás, a néphimnusz hangjai és mozsárlövések közben lehullott a lepel az emlékről. A király ennek megtekintése után a védelmi munkálatokat szemlélte meg s a község templomában rövid imát végzett, mire a lövöldébe ment, honnan rövid időzés után lelkes éljenzések közt visszatért Bruneckbe.

Strassburg, szept. 19. A trónörökös a császár képviseletében hétfőn reggel *Metzbe* utazik.

Straszburg, szept. 19. *Vilmos* császár délelőtt megjelent az isteni tiszteleten s délután 1 órakor Baden-Badenbe utazott.

London, szept. 19. *Gladstone* Tegernseeből ma visszatért.

Forradalom Bulgáriában.

Szófia, szept. 18. A *szobranje* mai ülésében egy képviselő inditványozta, hogy a filippopoli forradalom évfordulója alkalmából ünnepélyes isteni tisztelet tartassék. A képviselők és a miniszterek erre a székesegyházba mentek, hol a maczedoniai püspök misét tartott és az ég áldását kérte a népre, mely Bulgária és Kelet-Rumelia egyesülését kivivta. Semmi különös eset az isteni tisztelet alatt nem történt. A Szófiában még visszamaradt keletruméliai ezred elindult Filippopoliszba. Az államcsinyban résztvett *Strumszki* ezredből 150 ember osztatott be e keletruméliai ezredekbe. Valótlan, hogy az összeesküvők — mint eddigi hirek állitják — rossz bánásmódban részesültek volna. Mielőtt a szobranje feloszlott, a kormányzóság minden tagja részére 24.000 frk évi fizetést szavazott meg. A *filippopoliszi forradalom évfordulója* alkalmából tegnap este bankett volt, melyen 60 képviselő vett részt. A jelenlevő képviselők sürgönyt intéztek Sándor fejedelemhez, melyben elismerik, hogy a forradalom sikere neki köszönhető. A szobranje közbejött esemény nélkül elnapoltatott. A választások a nagy szobranje részére október 11-ére tüzettek ki.

Szófia, szept. 19. A tegnapi lakomán, melyen *Sztambulov* és *Mutkurov* regensek, továbbá *Radoslavov* kormányelnök és *Nikolajev* hadügyminiszter s a philippopoliszi forradalom főintézői voltak jelen, sok felköszöntőt és beszédet mondtak. Különösen *Stambulov* hazafias beszéde aratott nagy tetszést. Az ünnepély egyébiránt magánjellegü volt.

Szófia, szept. 19. (Az *Egyetértés* külön tudósitójának távirata.) Ma délután négy órakor a fejedelem elleni összeesküvésben részt vett *hadapródiskola zászlóját hivatalosan elégették.* Az orosz konzulátus formás nyilatkozatában a *birói eljárás elhalasztását követelte az összeesküvők ügyében.* Az eljárást nem tartja időszerünek. Az **orosz konzulátus szigoru utasitások birtokában ma estig határozott választ kért.** (s.)

Szófia, szept. 19. (Az *Egyetértés* külön tudósitójának távirata.) Az orosz konzulátus sürgetésére esti 7 óráig **válasz nem adatott.** (s.)

Belgrád, szept. 19. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata). Kaulbars tábornok szófiai diplomácziai ügynökké történt kinevezése belgrádi körökben kinos benyomást gyakorol, Kaulbars Szerbia esküdt ellensége. Tartanak tőle, hogy izgatásaival a Bulgária és Szerbia közti viszonyt ujra elmérgesiti. Dessovics alezredes katonai attachénk ma tette Schissel ügyvivő kiséretében teljes katonai diszben hivatalos látogatásait.

Moszkva, szept. 19. A «*Moskovskij Viedomosti*» megjegyezvén, hogy a 4. bolgár dandár és a sumulai helyőrség törzskari főnöke, *Czankov*, jelenleg Moszkvában időzik, leleplezéseket közöl azon szerepről, melyet *Sztambulov* a bolgár ellenforradalomnál vitt. Sztambulov egykor az odesszai papi szeminárium növendéke volt, a honnan nihilizmus, valamint azon gyanu miatt, hogy egy politikai büntényben része volt, kizáratott. Mint Oroszország engesztelhetlen, elkeseredett ellensége aztán magas állásra jutott a fejedelemnél. Az ellenforradalom kitörésekor Sztambulov hatalmába keritette a tirnova-belai távirdavonalat, ezzel elvágta a szófiai kormányt az országnak csaknem egész többi részétől, elfogta Szófiában a táviratokat és azok helyett hamisitványokat küldött szét az ideiglenes kormány tagjainak állitólagos aláirásával. Czankov Sumlában Grujev aláirásával a következő táviratot kapta: A czár megbocsátott a fejedelemnek, adjátok meg magatokat, különben büntetést vontok magatokra. Czankov hamisitást gyanitván, kérte Grujevet, hogy jöjjön a távirókészülékhez, csakhamar meggyőződött azonban, hogy az az egyén, ki a távirókészülékhez ment, nem Grujev volt. Az idézett lap más eseteket is hoz fel, midőn a sumlai városi képviselőtestület és az ottani helyőrség félrevezettettek *Sztambulov* és *Mutkurov* által, kik e cselekményöknél még az orosz czár nevével is visszaéltek, nevezetesen a fejedelemnek Ruszcsukba való visszatérését illetőleg. A sumlai helyőrség által egy tiszt küldetett álruhába öltözve Ruszcsukba, a ki látta, hogy az orosz konzul a többi konzullal együtt üdvözölte a fejedelmet és megölelte. Ebből azt kelle a sumlai helyőrségnek következtetnie, hogy a fejedelem visszatérése tényleg a czár beleegyezésével történik. A mi Sumlában megtörtént, hasonlóképen megtörtént a többi városban is. A «Moszkovszki Vjetomosti» továbbá táviratot kapott Odesszából Theokharov bolgár hirlapirótól, a ki hazájába visszatérőben volt, mely szerint a bolgár kormány mint államellenes gonosztevőket üldözte mindazokat, kik a czár táviratát a bolgárok között terjeszteni igyekeztek. Bolgárországban valójában a battenbergi herczeg uralkodik most is.

KÖZGAZDASÁG.

Szeged, szept. 19 (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A jégbiztositási szövetkezet tárgyában a szegedi földbirtokosok mai értekezlete határozatilag kimondta, hogy a tervezett szövetkezetet a gazdaközönségre *károsnak, rosznak* tartja, és hogy gazdatársaikat megóvják az előrelátható veszélytől, három tagu bizottságot küldött ki, mely az értekezlet határozatát a helybeli lapokban is közzé tegye.

Szécsény, szept. 19. (O. E.) A szécsényi vidéki gazdasági egylet a magyar gazdák jégbiztositási szövetkezetének eszméjét ma tartott választmányi ülésén, mint czélszerüt magáévá tette s elhatározta, hogy tagjainak a szövetkezetbe való lépést melegen ajánlani fogja.

Bécs, szept. 19. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) **Értéktőzsde.** A mai magánforgalomban osztrák hitelrészvény 278.10, osztrák államvasuti részvény 229.75, magyar aranyjáradék 107.12. Osztrák államvasuti részvények kedveltek.

Páris, szept. 18. (Esti terménytőzsde.) *Buza* folyó hónapra 22.60 (= 11.25 frt), októberre 22.75 (=11.33 frt,) novembertől 4 hóra 23.10 (= 11.50 frt), első 4 hóra 23.40 (= 11.65 frt). *Liszt* folyó hóra 49.10 (= 15.35 frt), októberre 49.50, (= 15.57 frt), novembertől 4 hóra 50.50 (= 15.81 frt), első 4 hóra 51.25 (= 16.15 frt). *Olaj* folyó hóra 50.— (= 24.90 frt), októberre 50.— (= 24.90 frt), november—deczemberre 50.75 (= 25.27 frt), első 4 hóra 51.75 (= 25.39 frt), *Szesz* folyó hóra 43.25 (= 23.46 frt), októberre 42.75 (= 23.19 frt), november—deczemberre 42.75 (= 23.19 frt), első 4 hóra 43.— (= 23.33 frt). Átszámitási árfolyam 100 frank vista = 49.80 forint.

Newyork, szept. 18. (Kabelsürgöny.) Petroleum finomitott 70° Abel Test New-Yorkban szeptemberre 6¾. Philadelphiában szeptemberre 6⅝. Liszt 300. — Piros őszi buza helyben 85¼ (= 8.14 frt), októberre 85 (= 8.10 frt), novemberre 85⅜ (= 8.12 forint), deczemberre 95⅜ (= 9.11 frt), 100 kilókint. — Tengeri 48. — Gabonafuvardij imperial-quarterkint Eszak-Amerikából az angol kikötőkbe és az ezekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőkbe 3¼ cent (= 0.89 frt 100 kilókint.)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁂ **Kiegyezési tárgyalások.** Az osztrák kormány, mint a Pressenek Budapestről irják, két jegyzékben felelt a magyar kormánynak a vámtarifajavaslat tárgyában tett propoziczióra; az egyik jegyzék a petroleumvámra, a másik a kiegyezés keretébe tartozó többi tárgyakra vonatkozik. Az osztrák kormány mindkét jegyzékében tudatja, hogy a magyar kormánynak javaslatait el nem fogadhatja, s az eredeti javaslatokhoz való visszatérést ajánlja. Egyuttal felhivta a magyar kormányt, hogy küldje el képviselőit az osztrák-magyar vámkonferencziára, mely a fennforgó differencziák fölött tanácskozni fog A vámkonferenczia már legközelebb, valószinüleg csütörtökön ül össze Bécsben, tagjai megfelelő utasitásokkal lesznek ellátva. Mindkét részen sulyt fektetnek arra, s ezért tüzték ki az emlitett időre is a konferencziát, hogy a magyar és osztrák minisztereknek, midőn e hónap 25-én a közös költségvetés összeállitása végett Budapesten találkoznak, a vámkonferenczia tanácskozásának eredményét előterjeszthessék, hogy ennek alapján határozhassanak. Ha a vámkonferenczia megállapodásra alkalmas alapot talál, akkor a miniszterek az illető javaslatokat formailag rektifikálják, illetőleg megfelelő módositásokkal határozattá emelik; ellenben ha a vámkonferenczia tanácskozásainak eredményük nem lesz, ugy a kiegyezési kérdés további fejlődése iránt állást kell foglalniok.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **Fizetésképtelenségek.** A bécsi Kreditorenverein következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: Braun Sándor kereskedő Bécsben, Greff Gyula füszerkereskedő Esztergomban, Jugurénu István kereskedő Buzenban, Povticsek János bej. vegyesáru kereskedő Bécsben, Mihajlovics János Vukovártt.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Szept. 19. —

Értéktőzsde.

— Vasárnapi magánforgalom. —

A mai értéktőzsdei forgalomban legélénkebb kereslet a magyar leszámitoló- és pénzváltóbank részvényei után volt, mely 99.40-től 99.10-ig köttetett. Más értékekben gyenge üzlet volt. Osztrák hitelrészvény 278.30-on, magyar aranyjáradék 107.12½-en, magyar papirjáradék 94.62½-en köttetett.

11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 278.30—278.40, magyar aranyjáradék 107.12½—107.15, magyar papirjáradék 94.62½—94.65.

NAPIREND: Szeptember 20-án.

Naptár: Hétfő. — Róm. kath.: Euszták vértanu. — Prot: Fauszta. — Görög-orosz: (szept. 8.) Kisasszony napja. — Zsidó: (elul 29.) — Nap kél 5 ó. 43 p., nyug. 6 ó. Hold kél 10 ó. 6 p. este, nyug. délben.
Horvát miniszter fogad d. e. 10—d. u. 2.
Igazságügyminiszter fogad d. u. 5—17.
A fővárosi gazdasági és pénzügyi bizottság ülése d. e. 10 órakor a régi városháza tanácstermében.
Történelmi kiállitás a városligeti müesarnokban, nyitva d. e. 9-től d. u. fél 7-ig. Belépti dij 20 kr.
Dinnye- és árpakiállitás a Köztelken d. e. 10—12 és d. u. 2—4.
Vörös-kereszt-egylet Erzsébet-kórháza (Buda, déli pályaudvar közelében) megszemlélhető naponkint délelőtt 10—11½ óra között.
Nemzeti muzeum: term. és néprajzi tár d. e. 9—1.
Gazdasági és tanszermuzeum a Köztelken d. e. 10—12, d. u. 2—4 óráig.
Müszaki iparmuzeum a kerepesi-uton (Beleznay-kert) nyitva d. e. 9-től d. u. 1-ig és d. u. 3—5-ig.
Egyetemi füvészkert az üllői-uton d. e. 8—12 és d. u. 2—8.
Akadémiai könyvtár d. u. 3—7.
Egyetemi könyvtár d. e. 10—12 és d. u. 3—8.
Muzeumi könyvtár d. e. 9— d. u. 1.
Svábhegyre fogaskerekü vasut indul félóránkint; az Eötvös villában czigányzene.
Margitszigetre hajó indul félóránkint. A szigeten katona- és czigány-zene.
Országos panoráma a városligetben reggel 8-tól este 8-ig.
Állatkert nyitva egész nap. Belépti dij 30 kr.

Felelős szerkesztő: **Csávolszky Lajos.**

NYILT-TÉR.

Ha mindenkit nem elégitene ki, már régóta nem is létezne. Sümeg-Csehi, Zala megye. Tisztelt uram! Valóban rendkivüli s bámulatra méltó gyógyhatásuk van az ön készitette Brandt R. gyógyszerész-féle svájczi labdacsoknak. Hogy azonban azok elterjedése a szenvedő emberiség javára általam is nyomatékosabban eszközöltethessék, tisztelettel kérem a svájczi labdacsokról irt legujabb röpiratát sziveskedjék megküldeni. Tisztelettel Mokor Pál. Mivel Magyarországban a Brandt R. gyógyszerész svájczi labdacsainak sokféle utánzatai léteznek, gondosan meg kell nézni, hogy minden dobozon megvan-e a védjegy: egy fehér kereszt vörös mezőben, s Brandt R. névaláirása. 2421

Kolera elleni pasztillák. Ezen pasztillák ugy a gyomorgörcs, mint a hasmenés enyhitésére különös gyógyhatással vannak. Árak 1 kiló 1 frt, 5 kilós csomagokban 5 frt bérmentve utánvétellel. 3347
STRAUSZ A. czukoráru-gyáros
Budapest, VI., váczi-körut Fonçiére-palota.

A mohai **ÁGNES** savanyuviz
folytonos használata mint
IVÓ VIZ
járványos betegségek
alkalmával kitünő szolgálatot tesz.
Friss töltésben mindenkor kapható
Édeskuty L., m. kir. udv ásványviz-szállitónál Budapesten.
Ugyszintén kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőkben.

SZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.
Évi b. 159. Havi b. 9.
Budapest, szeptember 20-án.
A párisi.
Vigjáték 3 felvonásban. Irta Gondinet Edmond.
Személyek:

Brichanteau	Náday
Savourette	Vizvári
Pontaubert	Hetényi
De Fougerolles	Horváth
Gontran	Latabár
Geneviève	G. Csillag T.
Pontaubertné	Lendvayné
Léonide	Alszegi I.
Embelline	Kaczér N.

Kezdete 7 órakor.
Holnap szeptember 21-én.
A sötét pont.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Budapest, szeptember 20-án.
Az operaház zárva.
Holnap, szeptember 21-én.
Bérletfolyamban:
Perot i Gyula ur vendégjátékául:
A portici-i néma.

Mortimer lord	Hortobágyi
Dudley lord	Varga
Rutier	Szabó
Miritte	Arányi B.
Rillas	Izsó
Cassarita	Margó C.
Dániel	Csepregi
Marchand	Ujvári
Lafleur	Halász
Johul	Füredi
Thornod	Narczisz
Halli	Várdai
Joam	Márton
Argyil	Földvári
Olaf	Varga
Hallan	Halász
Jokul	Mátrai
Alice	Béni I.
Ellen	Vasváriné
Betty	Esztergomi A
Mártha	Késmárki M.
Noney	Gyöngyösi B
Jane	Molnár
Henrik	Fodor
Michael	Miksai
Wilhelm	Szigeti
Charles	Bajor
Pietro	Mátrai
Bless	Tóth K.

Kezdete 7 órakor.
Holnap, szeptember 21-én, Blaha Luiza asszony mint vendég.
Prolog.
Ezt követi:
Budavár megvétele.

NÉP-SZINHÁZ.
Budapest, szeptember 20-án.
Harmadszor:
A GASCOGNEI.
Operette 4 felv. Irták Genée és Zell. Forditották Verő Gy. és Relle I. Zenéjét szerzette Suppé Ferencz.
Személyek:

Croustillác	Vidor
Ronpinelle br.	Szathmáry
James	Nagy I.
Mari	F. Hegyi A.
Chemerout br.	V. Kovács
Rotksay lord	Pap

Kezdete 5 órakor.

Városligeti nyári szinház.
Feld Zsigmond igazgató.
Brockman H.
vendégelőadása
majom-szinházával és
Cirque miniature
2 szakaszban.
Kezdete 5 órakor.

Somossy-féle Orpheum.
Nagymező-utcza 17. sz.
Szenzácziós! Szenzácziós!
Csak rövid ideig!
Ma lép fel először a Berlinből eszményi szép alakja és szépsége által hires és Gräfe-féle modell pöréből hirneves
ROTHER BERTHA kisasszony
mint hangversenyénekesnő.
Még csak hét este.
Mrs. Schalkenbach stb. stb. és valamennyi jelenlett művész és művésznő. 3219

IDŐJÁRÁS, szept. 19. reg. 7 órakor.

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A nagy légnyomás (767—769) Északi- és keleti tengerek felől a keleti Kárpátokig nyomul, s kiterjed a kontinens többi nagy részeire is (761—762.) Kissé növekedett hőmérséklet mellett, az idő csendes, derült, száraz.

Hazánkban: Többnyire keleties, részben északi és nyugoti, mérsékelt szelek mellett, a hüvös hőmérséklet kissé melegebb, a légnyomás délnyugoton kisebb lett. Az idő éjjel hüvös, általában csendes, derült, száraz.

Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Többnyire csendes, derült időt várhatni, kevés hőváltozás mellett.

Közlekedési utmutató.

Megjelent legutóbb az Egyetértés augusztus 7-iki számában.

KIS HIRDETÉSEK

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 krba kerül, hirdetésekért, melyek a hirdető félnek lakczimével el vannak látva, minden egyes közlés után 30 kr. bélyegdij is fizetendő.

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik és a hirdetés alatt álló kis szám közöltetik.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg beküldetik.

Legmagasabb

előlegeket

15%-ra (1¼ krajczár forintonként) **arany- ezüst- és ékszerekre,** továbbá **sorsjegyekre, állampapirokra, zálogjegyekre** mérsékelt kamatokra ad 2810

REDLICH DÁVID
előlegezési bank- és váltóház, kecskeméti-utcza II.

Németh Kálmán, tudassa hollétét Etelka nővérével Sárváron. 7133

Eladás.

Toronyórák eladók, egész ujak, **melyek a budapesti orsz. kiállitás nyilvános épületein működésben voltak, jutányos áron kaphatók.** Bővebbet — hol meg is tekinthetők — **KORMOS GYULA** urnál, **S.-A.-Ujhelyt.** 3305

Egy nagy olajfestmény, mely Nagy Sándor ütközetét ábrázolja a perzsákkal 332-ben, eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 8347

Ulmi dogge, 1¾ éves, tigris szőrü, herélt, 68 cm. magas, gyönyörü példány, kitünő házőrző, eladó. Ára 40 frt. Czim megtudható a kiadóhivatalnál. 7135

Nyakkendők

12 darab egész selyemből, tetszés szerint minden szinben és alakban választva 2 frt 40 kr. 6 drb ugyanaz 1 frt 30 kr. Vidéki megrendeléseket kérem Schwarz A. nyakkendő- és füző gyárához VI., Nagymező-utcza 14, intézni. Uri gallérok, legjobb minőségüek minden alakban, tuczatja 1 frt 80 kr. 3158
Árjegyzékek ingyen küldetnek.

Szolid butor eladás. Igen elegáns három szobabutor szalon, ét- és hálószoba berendezés képekkel, függönyök, szőnyegek és nipestárgyak, valamint előszoba, tükörfal egyenként vagy egészben azonnal eladatik. Megtekinthető 8—12 és 2—6 óráig Deák Ferencz-utcza 7. sz. I. em. ajtó 7. Ugyanitt egy irodának alkalmas lakás kiadó. 3319

Gőzmalom. Husz lóerejü uj fekvő géppel magoló-koptató, szita s egyéb gazdasági gépekkel, 4 pár kőre teljesen fölszerelve, felette kedvező fekvéssel, Hódmezővásárhelyen szabadkézből eladó. Értekezhetni ugyanott Solti Károly ügyvéd urnál. 7137

LEG UJABB találmány, hogy kefe nélkül minden czipő 1 percz alatt fényessé lesz. Minden vevő egy ily köcsögöt ingyen kap, külön véve 40 kr. Ugyanott czipők, leszállitott áron kaphatók. Uraknak 3.50—4.50-ig, nőknek 2 frt 50 krtól 3.50-ig. **Schwarcz Józsefné!** Budapesten, Károly-körut, Károly-kaszárnya mellett a »párisi czipőhöz«. 3331

Félfedelü avult hintó, helyszüke miatt felette olcsón eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 7129

Egy elsőrangu, igen jó forgalmu, szépen felszerelt, nagy szatócs-üzlet betegség miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 8302

Békésmegyében a szeghalmi határban, marhára és sertésre az ugynevezett halasi pusztán, őszi legelő van kiadó, ugyszintén nevezett pusztán, 200 szekér marhának takarmány is van eladó, mit a vevő ott helyben is megétethet. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7141

Uj, egy és többször használt **zsákok,** uj és használt, fekete és fehér vizhatlan **kátrányponyvák** rendkivüli olcsó áron; valamint uj *repczeponyvák* rézgyürükkel 3 frt 50 krért kaphatók 3154
NAGEL TH. czégnél
Budapesten, Arany János-utcza 10. sz.

Butor! Uj butor, melyek birósági árverésen, igen előnyösen vásároltattak, mindenáron eladandó, áll: teljes háló-, ebédlő- és társalgóterem és szalon berendezések, továbbá egyes garnitura, ottománok, divánok, asztalok, tükrök stb. Megtekinthető naponta 9—12 óráig délelőtt, és 2—6 óráig délután Deák Ferencz-utcza 13. I em. 3104

Uraságoktól

levetett férfi ruhák folyton jutányos árban kaphatók **IV., egyetem-tér 5. szám alatt, az udvarban ajtó szám 1.,** ugyanott javitó és tisztitó és kölcsönző intézet. 3151

Vétel.

Megvételre kerestetik, egy első minőségü földbirtok, teljes gazdasági felszereléssel együtt 80,000—120,000 frt értékben. Az ajánlatokat kéretik «Birtok.» czim a. e lap kiadóhivatalához küldeni. Közvetitők teljesen kizárvák. 7105

Szabónőnek való modell-báb, kéz alatt megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 8315

Alkalmazást keres

Gépész, alkalmazást keres gőzmalomban vagy mezőgazdaságban. Szives ajánlatok «B. B. M. 7106.» alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Egy gyakorolt és ügyes himzőnő, ajánlja magát kelengyék egyszerü és elegáns elkészitésére. Bőv. a kiadóhivatal. 8308

Egy technikus, délutáni foglalkozásra, szerény feltételek mellett ajánlkozik. Czim a kiadóhivatalban. 8350

Előkelő szülők figyelmébe ajánlja magát, egy szigorló orvos, ki ugy müveltsége, mint finom modora által, teljes megelégedésre felelhet meg valamely korrepetitori állásnak. Naponta 2—3 óra felett disponál. Titkári, felolvasói v. társalgói minőségben is alkalmazható. Szives ajánlatok «Előnyös 8327.» cz. alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Tisztességes fiatal leány, ki már hosszabb idő óta, mint virágkötőnő volt alkalmazva, hasonló minőségben alkalmazást keres. Szives ajánlatok «S. G. 8348.» e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Egy jó bizonyitványnyal ellátott technikus, szerény feltétel mellett (ellátás esetleg csak koszt) tanitói állást keres helyben. Oktatást adhat a gimn.- és reáliskolai tárgyakból. Szives megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek. 8316

Oktatás.

Franczia- és angolnyelvben oktatást ad egy hölgy. Bőv. a kiadóhivatalban. 8304

Franczia nyelv. Egy párizsi születésü nő, otthon és a házon kivül, ajánlkozik a müvelt közönségnek, óraadásra anyanyelvében Czime a kiadóhivatalban. 8314

Egy okl. tapasztalt nevelőnő, kitünően zongorázik, zenedében kiképeztetett, a franczia nyelvet Párisban tanulta; több északnémet **nevelőnő,** jól zongoráznak, a franczia és angol nyelvet birják; továbbá több német **bonne** és egy okleveles született **franczia nevelőnő, jól zongorázik, egyenesen Francziaországból érkezett** azonnal állást keresnek szerény feltételek mellett, Grossé Dorottya okeveles északnémet tanitónő által Budapesten, Andrássy-ut 86. I. em. 3383

Házitanitónak vagy nevelőnek ajánlkozik, egy az oktatás terén bő tapasztalatokkal biró és kitünő működési bizonyitványokkal ellátott műegyetemi-hallgató. Becses ajánlatok «Technikus» czim alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 8343

Gimnáziumi és reáliskolai tantárgyakban, ugyszintén angol nyelvben oktatást óhajt adni, egy szigorló orvos. Czim a kiadóhivatalban. 8296

Egy másodéves tehnikus, szerény feltételek mellet, házitanitói állást keres. Bővebbet a kiadóhivatal. 8299

Ajánlkozás. Egy középiskolai okl. tanár ajánlkozik helyben vagy vidékre nevelőnek, correpetitornak, társalgónak, magántanárnak vagy tanitónak. Nyelvismeretei: magyar, német, latin, görög, franczia és román. Az illető 5 évig tanároskodott főgimnáziumnál és 4 évig nevelő volt két előkelő családnál. Bizonyitványai és okmányai kitünők. Bőv. e lap kiadóhivatalában tudhatni. 7099

Okleveles magyar-német tanitónő, (izr.) ki kezdőket a franczia nyelvből is oktatni képes és kitünő bizonyitványokkal rendelkezik, egyes órákra esetleg egész napra is alkalmazást keres. Czime a kiadóhivatalban megtudható. 8346

Czigányos szinezetü magyar dalok tanitására vállalkozik jól képzett zongorajátszóknak egy intelligens fiatal ember. Levelek a kiadóhivatalba «G. J. 8340.» sz. a. kéretnek.

Nevelői állást keres egy III-ad éves orvosnövendék, lakás és ellátásért. Szives ajánlatok «E. E. 8293.» sz. a. a kiadóhivatalba kéretnek, hol bővebb felvilágositás nyerhető.

Nevelői vagy korrepetitori állást óhajt, egy végzett orvos-növendék, ki tiz évi működéséről bir bizonyitványokkal, a legelőkelőbb családoktól. Ajánlatok «Szerény feltételek 8306.» czim alatta kiadóhivatalba kéretnek.

Nevelői vagy korrepetitori állást keres, szerény feltételek mellett, egy felsőbb éves orvosnövendék. Czim a kiadóhivatalban. 8344

Alkalmazást nyer

Keresztény nevelőnő kerestetik falura, 7 és 5 éves fiukhoz, ki képes az elemit oktatni, s tökéletesen beszél németül. Bőv. a kiadóhivatal. 7052

Lakás és bérlet.

Elegánsan butorozott különbejáratu nagy szoba, a kecskeméti házban első emeleten, október 1-jére kiadó. 8342

Csillag-utcza 8. sz., egy első emeleti lakás, november 1-ére kibérelhető. Bővebbet a kiadóhivatalban 8268

Kisebb és nagyobb lakások azonnal, vagy novemberre kiadók VI., felső-erdősor 56, Szondy-utcza közelében. Bővebbet a házfelügyelőnél. 3300

Két nagy butorozott szoba, magas földszint, egymásba nyiló, kiadó. Ősz-utcza 40. sz., ajtószám 3. 7145

Lakás a belvárosban. A kalap- és himző-utcza sarkán egy igen szép, II. emeleti erkélyes utczai lakás, november 1-ére kiadandó. A lakás áll: 5 utczai szobából, konyha, előszoba, éléskamra, pincze és padlás helyiségekből. Bérösszeg 1000 frt. Bőv. a kiad. 8282

Különféle.

Üzlettárs kerestetik nagyobb vidéki városban, egy fő forgalmu gépmühelylyel egybekötött vasgyári raktárhoz, ki az üzletben tevékeny részt vehet, 5—8000 frt betéttel rendelkezik. Vasüzletbeni jártasság kivánatos. Czim megtudható a kiadóhivatalnál. 7126

Egy vagy két tanuló külön szobát és ellátást kaphat, a VII. kerületben jutányos áron. Hol? megtudható a kiadóhivatalban. 8309

Pelikán István névre szóló Nagy-Becskereken kiállitott szolgálati könyv veszett el a soroksári-ut, Köztelek-utcza és üllői-ut mentén. Kéretik a becsületes megtaláló a kiadóhivatalban jelentkezni, hol a szegény elvesztő czimét megtudhatja. 8349

Melyik anya volna hajlandó, egy ujszülött gyermek dajkálását helyben elfogadni, és mily feltételek alatt? Válasz «Csecsemő» czim alatt e lap kiadóhivatalához kéretik. 8325

Szerény nyugdijból élő tisztviselő, ellátást keres magányos vagyonos nőnél, ház- vagy földbirtokosnőnél helyben vagy vidéken. Czime a kiadóhivatalban. 8346

SUSPINUL. (Fohász) 3342
czimü uj román keringő jelent meg a **«Valurile Dunari»** szerzőjétől. A dallamos, szép keringőt **Nádor Kálmán** zeneműkereskedése **Budapest, Károly-körut 8. sz.,** bérmentve küldi meg, ha ára (90 kr.) póstautalványon előre beküldetik. — Megjelent ugyanott a **«Szőke Tisza habjai»,** gyönyörü mazurka, ára 60 kr. — **«Legujabb budapesti népdalok»** 9 füzet, 2 frt 40 kr.

Tőke nélkül bárkinek, főleg biztositó- vagy más helyi ügynöknek igen lényeges **mellékkereset** kinálkozik, ha az uj **„BAZILIKA“,** (valamint minden más engedélyezett) sorsjegyek vagy azokra szóló törvényszerüleg kiállitott részletivek eladásával foglalkozni akarnak. — Ajánlatok intézendők a **„BUDAPESTI LLOYD“** **kiadóhivatalának bank- és váltó-üzletéhez Budapest, Dorottya-utcza 8 szám.** 3363

CSUPORT J.

Zongora-készitő, ajánlja
uj és használt zongora-raktárát.
Ócska zongorák ujakra **becseréltetnek.** Zongora-kölcsönző-intézet. Javitások és hangolások pontosan eszközöltetnek. **Zongora-terme: Kristóf-tér 8-ik szám.** 3027

Görcsér-harisnyák,

selyemből és czérnából, irrigateurök Késmárszky tanár ur módszere szerint, **ágybetétek, legyánkosok, bougiek, katheterek, méhgyürük, sérvkötök ruggyantából** és **angol aczélból, suspensoriumok** czérnából, szarvasbőrből és gummiból, **haskötők, köldökkötők, fecskendők** kautsukból és onból, **méhfecskendők, szivóüvegek, tejszivornyák, tejszivók, szarvasbőrtakarók, vánkosok, óvszerek,** valamint készülékek elgyengült férfierő (tehetetlenség) ellen, ára ezüstből 40 forint, aranyból 100 frt használati utasitással. Jegyzékeket ingyen, legolcsóbban szállit:

Politzer Mór,
cs. és kir. szab. sérvkötő-gyára
Budapest, IV. ker. Deák Ferencz-utcza.
Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek utánvét mellett.
Gummi esőköpenyek, gummiczipők, gamaslik és szarvasbőr nadrágok nagy raktára. 1969

Dr. Fr. Lengiel

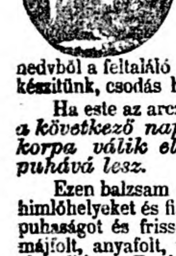

NYIRBALZSAMA

már magában a növény-nedv, mely a nyirfából foly, ha annak törzsét megfurjuk, régóta mint kitünő szépitőszer ismeretes; ha azonban ezen nedvből a feltaláló utasitása szerint vegyészi uton balzsamot készitünk, csodás hatásu lesz.

Ha este az arczot vagy bőrrészeket azzal bekenjük, ***már a következő nap reggelen majd nem láthatatlan korpa válik el a bőrtől, mely vakitó fehér és puhává lesz.***

Ezen balzsam simitja az arczban támadt barázsdákat és himlőhelyeket és fiatal külszint ad neki, a bőrnek fehérséget, puhaságot és frisseséget kölcsönöz, rövid idő alatt szeplő, májfolt, anyafolt, vörös orrt és a bőr minden tisztátlanságát eltávolitja. — Egy korsó ára használati utasitással 1 frt 50 kr., póstai szétküldéssel 10 krral több.

Főraktár Magyarország számára: Török József gyógysz., király-utcza, Budapesten. Pozsony: Pisztory F. gyógysz. Temesvár: Tresay József gyógysz. Zágráb: Mittelbach Zsigmond gyógyszerésznél. 991

1885. évi budapesti országos kiállitáson a nagy diszoklevéllel kitüntetve!

Megnyitási jelentés!

Tisztelettel értesitjük a n. é. uraságokat és a t. cz. közönséget, hogy **saját készitményü mindennemü alaku**

szobaberendezési butorokból,

valamint **franczia és chinai divatu minta** után a **legfinomabbra** és **legdiszesebbre** elkészült

fényüzési butorokból

raktárt rendeztünk be.
Megrendelések a legfinomabbra és a legtartósabbra eszközöltetnek. Becses pártfogását kérve

HÁZAS TESTVÉREK
műbutor-készitők Budapesten. 3346

Raktár: IV., koronaherczeg-utcza 11. sz. I. em.
Gyár: VI., Vörösmarty-utcza 67. szám.

A **Franklin-Társulat** kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvárusnál kapható — az osztrák tartományok számára **Szelinszki György** cs. kir. egyetemi könyvárusnál Bécsben I., Stephansplatz Nr. 6.

AZ

OLCSÓ KÖNYVTÁR

Szerkeszti: GYULAI PÁL.

Legujabb megjelent füzetek.

- 205. füzet. **Longfellow** W. Henrik. **Az arany legenda.** Angolból forditotta Jánosi Gusztáv. Füzve 40 kr.
- 206. « **Chateaubriand René.** Francziából forditotta Bogdánfy Lajos. Füzve 20 kr.
- 207. « **Czuczor** Gergely **hősköltemenyei** és **meséi.** Második kiadás Füzve 30 kr.
- 208. « **Fáy** András. **A mátrai vadászat.** Vigjáték három felvonásban. Füzve 20 kr.
- 209. « **Augier és Foussior. A szegény arszlánnők.** Dráma 5 felvonásban. — Francziából forditotta R. Füzve 30 kr.
- 210. « **Shakespeare Sok zaj semmiért.** Vigjáték öt felvonásban. Angolból forditotta Ács Zsigmond. Füzve 30 kr.
- 211. « **Constant** Benjamin. **Adolf.** Egy ismeretlen iratai közt talált történet Francziából forditotta és bevezetéssel ellátta dr. Béri Moravcsik Gyula. Füzve 30 kr.
- 212. « **Bozzai Pál irodalmi hagyományai.** Kiadta Lévay József. Füzve 30 kr.
- 213. « **Greguss** Ágost. **A balladáról.** A Kisfaludy-társaság által 1864-ben jutalmazott pályamű. Harmadik javitott és bővitett kiadás. Füzve 40 kr.

3192

Sz. 6290 1886.

Faeladási hirdetmény.

Közhirré tétetik, hogy Marosvásárhely sz. kir. város tulajdonát képező 5000 (ötezer) darab élőtölgyfának 49,553 frt 18 kr kikiáltási ár mellett való eladása czéljából f. évi szept. hó 30-án délelőtti 10 órakor a városi tanácsház nagytermében irásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni. Az árverezés megkezdése előtt 10% bánatpénz leteendő s 50 kros bélyeggel ellátott szabályszerü irásbeli zárt ajánlathoz is 10% bánatpénz melléklendő készpénzben vagy óvadékképes papirokban. Ily zárt ajánlatok benyujthatók a nyilt árverezés megkezdéséig s azokban ajánlattevő által az igérendő ár határozott megjelölése mellett világosan kiteendő, hogy az a polgármesteri hivatalos helyiségben betekinthető árverési feltételeket ismeri és magát azoknak mindenben aláveti.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A fák átlag kora 130 év, és azok közül:

a) 1901 db 26—49	ctmr átmérőjü (mellmagasságban)	14	mtr	átlag	törzshossza
b) 2155 db 50—60	« «	15	«	«	«
c) 746 db 61—70	« «	16	«	«	«
d) 198 db 71—130	« «	18	«	«	«

Mennyiség becslés szerint következő:

a) Épületfa 5·491. 28 m³; b) hasábfa 7·598 űr m³; c) dorong 2·352 űr m³, d) rőzse 2·659 szekér. — Az erdő a vasuti állomástól 5 klmtr és állami uttól 1 klmtr távolságra van. Kihasználási idő 2 év.

A vételár felerésze az árverés befejeztével azonnal, másik felerésze pedig f. évi november hó 1-én fizetendő.

Marosvásárhely sz. kir. város tanácsának 1886. szept. 11-én tartott üléséből.

Győrfi Pető,
polgármester.

3306

A ZWACK-féle „UNICUM“

eddig az egyedüli kitünő hatásában még el nem ért **óvszer** a

kolera ellen

melynek gyógyereje ez idő szerint Fiuméban és Triestben kitünőnek bizonyult; ép oly kitünőnek találta ezt a **magyar vörös-kereszt egylet,** mely az utóbbi kibocsátott óvrendszabályában a kolera ellen azt legmelegebben ajánlja. — Kapható a gyárosnál:

ZWACK JÓZSEF és TÁRSA
Budapest, üllői-ut 19.

Raktár: **Messner J.** füszer- és csemege-üzletében, fürdő-utcza 4., valamint minden nevezetesebb füszerkereskedésekben és kávéházakban.

Árak: ¹/₁ eredeti üveg **frt 2.20** ¹/₂ eredeti üveg **frt 1.—** ¹/₄ eredeti üveg **60 kr.** 3343
Ismételárusitók kedvezményben részesülnek.

A PALLAS

irodalmi és nyomdai részvénytársaság kiadásában s ugyanott (kecskeméti-utcza 6. sz.) valamint minden könyvkereskedésben **kapható:**

Nemzetgazdasági irók tára.

Kiadja a m. tud. akadémia nemzetgazdasági és statisztikai bizottsága.

I. kötet:

HUME DÁVID
Közgazdasági tanulmányai.

Forditotta: **KÖRÖSI JÓZSEF.** Előszóval ellátta: **KAUTZ GYULA.**

Ára füzve 1 frt 80 kr.

A kiváló hely, melyet a nemzetgazdaság korunkban a tudományok közt elfoglal; ama nagy fontosság, melylyel annak tanai a nemzetek egész életére nézve birnak, mint szükségesbé teszik annak mélyreható tanulmányozását.

E meggyőződésben határozta el a m. tud. akadémia nemzetgazdasági és statisztikai bizottsága a nemzetgazdasági irók tára czimü vállalat kiadását, mely tiszta és szabatos forditásban óhajtja átadni a nemzetgazdaságtan iránt érdeklődő köröknek a nemzetgazdasági classikusokat azon sorrendben, a mint azok a mult század közepétől fogva időrendi egymásutánban következnek:

I. kötet: Hume Dávid tanulmányait II-dik kötet Quesnay és Turgot egyes értekezései, forditotta Fenyvessy Adolf, III. kötet Smith Ádám: A nemzeti jólét természetéről és okairól, ford. Heltay Ferencz. IV. Malthus Róbert a népesedés, ford. György Endre. V. Ricardo Dávid: A közgazdaság alapelvei, ford. Láng Lajos. VI. Sismondi Jean: A politikai gazdaságtan uj elvei.

A fenti intézet készséggel vállalkozott e könyvtár kiadására annál is inkább, mert nem szenved kétséget, hogy irodalmunk ez által diszére váló gyarapodásban részesül.

Közönségünk érdeklődésétől fog függni, hogy a vállalat mind tágabb körből egyesithesse magában a legjelesebb nemzetgazdasági iróknak minél több kiváló érdekü munkáját. A gyüjtemény minden egyes kötete külön lesz kapható bármely könyvkereskedésben vagy a fentemlitett kiadónál, hol előjegyzések a további kötetekre már most is elfogadtatnak.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban
Budapesten, IV., kecskeméti-utcza 6.

FÖLDESSY LAJOS
gépész-mérnök,
BUDAPEST,
V., Kálmán-utcza 16.

SZERSZÁMGÉP-GYÁR

Készit mindennemü **szerszám és segédgépet** mindenféle iparág számára a legujabb és legjobbnak bizonyult szerkezettel.
Ábrákkal ellátott árjegyzéket kivánatra küld.

Titkos betegségeket,
hugycsőfolyásokat, elgyengült férfierőt, magömléseket, női betegségeket stb. stb. biztos sikerrel gyorsan és alaposan gyógyit
Dr. GARAY ANTAL
volt cs. k. oszt. főorvos.
Lakás Budapest, VI. gyár-utcza 7.
Rendel d. e. 10—4-ig d. u. és este 7—8 óráig. 2974
Dijazott levelekre azonnal válaszoltatik.

Titkos betegségeket
minden alakban, különösen gyöngeséget, bőrbajokat, húgycsőfolyást, dagokat, szorulást, hólyagbajokat, nyeldeklőbajokat s a nőknél előforduló minden bajt gyógyit
LICHTENTHAL B.
gyakorló orvos és specialista.
Budapest, szerecsen-utcza 19. sz. I. emelet 10. ajtó balra.
Rendelési órák naponkint reggeli 9 órától d. u. 4-ig és este 7—8 óráig.
Csak dijazott levelekre adatik válasz s a gyógyszerek titoktartás mellett küldetnek meg. 3364

250,000 frt a főnyereménye
Bécs városi sorsj. igérvénynek
Huzás október 1-én, á 2 frt 50 kr. és 50 kr. bélyeg
és egy
Földhitel sorsjegy igérvénynek.
Huzás október 15-én, á 1 frt és 50 kr. bélyeg.
Engedmény mindkettőre 50 kr.
GYŐRI és WOHL bank- és váltó-üzlete
Budapest, Dianafürdő-épület. 3289

Központi tejcsarnok.

Értesitjük ezennel a t. cz. közönséget, hogy tekintettel a járványos időre, az amugy is nyilvános ellenőrzés alatt álló intézetünkben a tejtermelést és kezelést, ugy mint eddig, a legszigorubban ellenőrizzük, és csakis **egészséges takarmánynyal táplált, absolute egészséges állatoktól nyert tejet hozunk forgalomba.**

A közönség kényelmére, a főváros területén létező 96 fiók-üzletünk, továbbá házhozszállitó kocsisaink is elfogadnak megrendeléseket, melyek pontosan teljesittetnek. Közvetlen megrendelések pedig telepünkre: VIII. ker. Karpfenstein-utcza 18. sz intézendők. (November 1-től uj telepünkre: Rottenbiller-utcza 31. sz.) Ezek telefon utján is eszközölhetők, mely czélra az Andrássy-ut 14. sz. a. levő ivótermünkben telefon van felállitva.

Tej és tejtermékeink árai az idényre is változatlanok maradnak.

Végre figyelmeztetjük a t. cz. közönséget, hogy a tejhamisitók üvegeinket használják fel a csalásra, miért is kérjük az ólompecsét sértetlen állapotára figyelni és esetleges panaszaikat velünk közölni, vagy a minden fiók-üzlet, kocsis és kihordónál levő panaszkönyvbe beirni. 3355

A központi tejcsarnok igazgatósága.

1860 **A LEGJOBB**
SZIVARKA-PAPIR
A VALÓDI
LE HOUBLON
Franczia gyártmány
CAWLEY és HENRY-tól PÁRISBAN.
Utánzásoktól óvakodjunk!

Ezen papir **dr. J. J. Pohl, dr. E. Ludwig, dr. E. Lippmann** bécsi egyetemi vegytan tanárai által ajánltatik, és pedig kitünő jó tulajdonsága s teljes tisztasága miatt, mert az nem tartalmaz az egészségre nézve semminemü ártalmas anyagot.

FAC-SIMILE DE L'ÉTIQUETTE 17, rue Béranger, à PARIS

IGÉRVÉNYEK

Bécsi sorsjegyekre.	Földhitelsorsjegyekre.
Főnyerem. 200,000 ft,	Főnyerem. 50,000 ft,
huzás október 1-én.	huzás október 15-én.
Csak 2½ forint és bélyeg.	Csak 1 forint és bélyeg.

Állam-sorsjegyek frt 2 főnyer. 60,000 frt huzás decz. 10-én.

Mindaháron darab együtt csak 6 frt.
LŐRY J. bankháza 3359
Budapest, hatvani-utcza 17. szám.

A PALLAS irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál megjelent s ugyanott (kecskeméti-utcza 6.), valamint minden könyvárusnál kapható:

A MAGYAR ÖRÖKÖSÖDÉSI ELJÁRÁS BIRÓSÁGOK ELŐTT.

IRTA

RÓNASZÉKI TRUX HUGÓ,
kites köz- és váltó-ügyvéd, budapesti kir. itélő-táblai pótbiró.

Ára 1 forint 80 krajczár.

Alig van jogi gyakorlatunknak ága, melynek szabályozásánál törvényhozásunk gödigelé oly mostohán járt volna el, mint az örökösödési eljárásnál. Ide vágó törvényeink szerfelett hézagosak, rendszertelenek; miért is megérthetésük s alkalmazásuk tekintetéből a felső birósági döntvények, min. szabályrendeletek ismerete és különösen nagy gyakorlat szükséges, mit megszerezni részint az anyag szétszórt volta, részint az örökösödési eljárás helyes menetét megismertető jogi munka hiánya miatt igen fáradalmas. E hiányt pótolni tüzte ki a jelen munka.

Berendezésénél nem követi a perrendtartásnak örökösödési részét; hanem, részint hivatkozva az illető §-okra, részint felvéve azok szószerinti szövegét azon egymásutánban halad, a mely szerint az örökösödési ügyek az örökhagyó elhalálozásától a hagyaték átadásáig vitetnek. — Szószerint közöltettek az idevágó törvények, fontosabb és majdnem naponkint szükséges min. szabályrendeletek, valamint a Curia és kir. tábla elvi jelentőségü határozatai.

Végül külön czimben tárgyaltattak az egyházi személyek hagyatéka körüli eljárás, valamint a rendestől eltérő öröklési jogszabályok.

Bizvást mondhatjuk, hogy e tárgyról jelenleg ez a legujabb, legteljesebb és legvilágosabb mű.

Értesités.

Magyar kir. gazdasági tanintézet Kassán.

A kassai m. kir. gazdasági tanintézetnél a beiratások október hó 1—8-ig történnek. Az intézetnél különös tekintettel az első éves hallgatókra, convictus van berendezve, melyben 20 frtnyi havi dijért teljes ellátást találnak, s a nevelés szigoru követelményeinek megfelelő czélirányos felügyelet alatt állanak. Az oktatás a mező és erdőgazdaság minden ágára kiterjeszkedik. Gyakorlati tananyagul az 860 k. holdas terjedelmü gazdaság és erdő valamint az intézeti majorban fölállitott szeszgyár szolgál.

Részletes fölvilágositásokkal készséggel szolgál

az igazgatóság.
Dr. Rodiczky.

3316

FONTOS MUNKA KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK SZÁMÁRA.

A nmélt. belügyminiszter ur által 1886 : 1994. eln. szám alatt hivatalosan ajánlva.

A községi közigazgatás kézikönyve

elméleti és gyakorlati utmutató a községi közigazgatás minden ágában, különös tekintettel a magy. kir. belügyminiszter mult évi 58.285. számu körrendeletével kibocsátott s a községjegyzői szigorlatra vonatkozó szabályrendeletre, a legujabb törvények alapján

IRTA **DOBOZI ISTVÁN.**

Negyedik bővitett s ujonnan átdolgozott kiadás.

A 80 ivre terjedő 2 kötet (teljes mü) ára 8 frt.

PALLAS
irodalmi és nyomdai részvény-társaság
Budapest, kecskeméti-utcza 6.

A községi és körjegyző uraknak e kiválóan hasznos kézikönyvet könnyebb beszerezhetés kedvéért

RÉSZLETFIZETÉSRE

adjuk és pedig oly módon 4 egymásutáni havi részletre, hogy az első 2 frtos részletet a mű I. kötetének elküldésekor, a másodikat a II. kötet elküldésekor veszszük után. A harmadik és negyedik 2 frtos havi részletet pedig a következő hónapok 5-ik napjáig várjuk el, mely határidőn túl postai megbizással a megrendelő terhére szedjük be.

Nyomatik a kiadótulajdonos: Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IV., kecskeméti-utcza 6. szám.